

TWENOT

**TWEEDE
NEDERLANDSE
ORGANISATIE VAN
TANKHOBBYISTEN**

DE TANK

147

**DECEMBER
2000**

**In dit nummer
o.a.:**

**FOX CVR(W)
pantserwagen
M8 - M20
Schützenpanzer-
wagen 38(t)
Dioramabouw**

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten".

Internet : <http://twenot.nl>

e-mail :

ISSN: 1382-8991

BESTUUR:

Voorzitter : **Johan Groen**
Vice-voorzitter : **Joop v.d. Weerden**
Secretaris +
Speciale activiteiten : **Marc Tempels**
Penningmeester : **Kees Blijleven**
Externe contacten : **Jan Frankema**

REGIOCOÖRDINATOREN

Noordwest Nederland:

Jan van Veen, Haarlem,

Noordoost Nederland:

Bas Karman, Meppen,

Midden Nederland:

Marcel von Hobe, Deventer,

Zuidwest Nederland:

Rob Plas, Halsteren,

Zuidoost Nederland:

Marc van Etten, Loon op Zand,

REDACTIE

Jan van Veen

SECRETARIAAT:

of

Postbus 357
8000 AJ ZWOLLE

LIDMAATSCHAP:

t/m 18 jr f. 25,-
> 18 jr f. 30,-
buitenland f. 45,-
of EURO 20,50
per kalenderjaar
Postbank 3026112
tnv. TWENOT, Heiloo

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek VRAAG & AANBOD kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette: Word 6.0

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKEL EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.

VERENIGINGSNIEUWS

Tijdens de 3e Ledenbijeenkomst van dit jaar, op 14 oktober j.l. in het Cavaleriemuseum in Amersfoort gebeurden een heleboel prettige dingen, maar ook een paar vervelende dingen.

Laten we beginnen met de prettige dingen. De dag stond zoals altijd in het teken van ons modelbouwkampioenschap. En liet andere jaren de opkomst nog wel eens te wensen over, deze keer was het lekker vol. De presentielijst liet na afloop 80 namen zien, maar voor ons gevoel zijn er wel 150 tot 175 leden aanwezig geweest. Dit was ook te zien in het aantal modellen: er waren er 56 voor de wedstrijd ingeschreven.

De resultaten waren als volgt:

Grootschalige modellen (1:35):

1. Arne Poirot met een Centurion Mk.5/2 met monotrailer
2. Rob Plas met een Bergepanther.

Kleinschalige modellen (1:72/76):

1. Frank Heidelmann (IMM) met een Vomag met 8,8 cm Flak.
2. Arne Pallas met een M151A2 Ford MUTT

Grootschalige diorama's

1. Marcel von Hobe met een M51 Recovery Vehicle
2. Arjen van Broekhoven met 'Battle of the Bulge'

Kleinschalige diorama's

1. Paul Haring met 'Ardennen 1944, omgeving Poteau
2. Frank Heidelmann (IMM) met een Panzerdrasine Zeppelin

Jeugdleden

Zepp van der Spek met een PzKpfw.III

Best of Show:

Arne Poirot met de Centurion Mk.5/2 met monotrailer

Aanmoedigingsprijs:

Arjen van Broekhoven met een model van een Duitse parachutist.

Alle winnaars zoals altijd ook op deze plaats nogmaals van harte gefeliciteerd.

Dan moeten we het toch ook hebben over de vervelende dingen. Na afloop van de bijeenkomst hoorde onze secretaris Marc Tempels van twee van onze vrienden uit Duitsland het volgende: Berthold

Heinrichs liet weten een boek ter waarde van f 30,- te missen en Michael Franz had helaas ontdekt dat er vier boeken, met een gezamenlijke waarde van zo'n f 160,- zonder te betalen van zijn tafel waren meegenomen.

Een paar dagen later ontving Kees Blijleven een brief van Frits Weisfelt waarin hij schreef dat hij bij thuiskomst een bouwdoos (een treinwagon van Dragon) en een map met gegevens over Sherman tanks miste.

Het lijkt er sterk op dat deze dingen gestolen zijn. Het bestuur betreurt dit zeer en verzoekt leden die hier meer van weten of die mogelijk iets vreemds gezien hebben, contact op te nemen met bovenvermelde heren of met een van de bestuursleden, in de hoop dat e.e.a. tot klaarheid kan worden gebracht. Dit kan eventueel anoniem en discreet worden afgehandeld.

Het bestuur hoopt van harte dat dit soort gedrag in de toekomst niet meer zal voorkomen. Het creëert wantrouwen en verknoeit de goede sfeer tijdens de bijeenkomsten.

Dan iets over de verkiezing van nieuwe bestuursleden. Er is nog altijd een bestuursfunctie vacant. Wij hopen dat zich hiervoor kandidaten melden zodat we tijdens de eerste bijeenkomst in 2001 een nieuw bestuurslid kunnen verwelkomen. U kunt zich, ondersteund door de handtekeningen van tien andere leden, aanmelden bij onze secretaris.

Het Bestuur.

Foto's voorpagina:

foto boven: een Leclerc bergingstank in Kosovo.

grote foto: een Sd.kfz.222 gepantserde verkenningswagen van de 1e SS Pantserdivisie in een parijs straatbeeld, juni 1942

AGENDA

16 december	: Regioavond Zuidwest, Rob Plas, Halsteren
9 december	: Regiomiddag Noordoost, Ureterp
21 januari	: Regiomiddag Noordoost, Sneek
3 februari	: Militariabeurs Documentiegroep 40-45, Voorthuizen
17 + 18 februari	: Hobbybeurs, Zeelandhallen, Goes
24 februari	: TWENOT, 1e Ledenbijeenkomst, Cavalieriemuseum Amersfoort (onder voorbehoud)
24 februari	: Regiomiddag Noordoost, Ureterp
31 maart	: Regiomiddag Noordoost, Ureterp
4 t/m 8 april	: Intermodellbau, Dortmund, Duitsland
28 t/m 30 april	: KitShow 2001, Brno, Tsjechië
28 + 29 april	: Modelbouw Totaal, Zwolle
12 mei	: TWENOT, 2e Ledenbijeenkomst, Overloon (onder voorbehoud)
19 + 20 mei	: Trucks and Tracks, Engeland
18 t/m 22 juli	: BELTRING, War and Peace Show
22 + 23 september:	Euro Militaire, Engeland
13 oktober	: TWENOT 25 jaar
13 en 14 oktober	: DUZI, Wesel, Duitsland
?? oktober	: Nationale Modelbouw Manifestatie, Luchtvaartmuseum Soesterberg
?? november	: IPMS Nationals, Nieuwegein
2 december	: IPMS Lier, Lier, België

De data van onze ledenbijeenkomsten in februari en mei zijn nog onder voorbehoud, omdat we ze nog moeten afstemmen met het Cavalieriemuseum en Overloon. In de volgende TANK krijgt u uitsluitel.

De leden die al langer lid zijn weten het al: bij de laatste TANK van het jaar zit de acceptgiro voor de contributie voor het volgende jaar.

Hij zit in de enveloppe op de omslag!

U krijgt de eerste TANK van 2001, die begin februari uitkomt, toegestuurd indien uw contributie op het moment van verzending van de nieuwe TANK door de penningmeester is ontvangen. Betaalt u te laat, dan krijgt u DE TANK pas in april.

Voorkom dus teleurstelling en betaal op tijd!

Buitenlandse leden die de contributie vanuit het buitenland overmaken op onze giro, moeten het bedrag verhogen met f 6,50 in verband met de kosten die de Postbank berekent. Eurocheques zijn welkom, doch moeten worden uitgeschreven t.g.v. uw penningmeester (Kees Blijleven); dit omdat de bank ze anders niet uitbetaalt.

NB: de buitenlandse contributie bedraagt f 45,- of 20,50 EURO, eventueel dus te verhogen met f 6,50 of 3 EURO voor bankkosten.

VRAAG & AANBOD

MARC FAASEN, [REDACTED]

(na 17.00 uur)

heeft te koop of te ruil een LVTP5A1 Amtrac, Vietnam periode, van AFV. Eventueel te ruilen tegen een Panther of andere WO2 Duitse tanks.

Wie heeft adressen van interessante musea in Duitsland?

TEUS v.d. BRINK, [REDACTED]

[REDACTED] zoekt, te koop of te leen, het boekje Sturm & Drang nr. 6, 'Panzerjäger'.

MARCEL ZWARTS, [REDACTED]

[REDACTED] is op zoek naar doos nummer 21507 van Kirin, met daarin, in schaal 1:16, de bemanning van de Kubelwagen. Ook zoekt hij de antenneset van Dragon (doos 3819).

WILLIAM SCHOENMAKERS, [REDACTED]

[REDACTED] is op zoek naar de Italiaanse SA 75/18 van ESCI (schaal 1:72). Wie heeft deze te koop of wil hem ruilen tegen b.v. een 35(t) Skoda, Quad Gun Tractor of een Elephant?

T. BROEDERS, [REDACTED]

[REDACTED] biedt vanwege inkrimping van de zolderruimte het volgende te koop aan:

- vitrinekast (1,14x1,23x0,40), hout/glas, f 150,-
- vitrinekast (0,40x0,61x0,41), geheel glas, f 50,-
- Military Modelling, vol. 28, nrs. 13 en 15 t/m 19; vol. 29, nr. 2; elk f 5,-

- Revell: 7,5 cm Stug.40 Ausf.G en Opel Maultier, elk f 15,-
- Dragon: 15 cm Sturm Infanteriegeschutze 33 auf Pz.III, f 30,-
- Tamiya: German Infanterie Mortar Team, f 7,50 en German Machine Gun Crew, f 8,-
- Tamiya: Stuka zu Fuss, f 10,-

Gezocht: de M10 Ersatz ombouwset voor de Panther G tijdens het Ardennenoffensief.

ROELOF LOUWES, [REDACTED]

(na

20.00 uur) schrijft: Ik ben nog steeds op zoek naar een M7 'Priest' van Italeri en ook naar de ambulance jeep van Italeri. (doos 326).

Om te ruilen heb ik van Italeri een Marder Ausf.H (doos 210) en een Pz.Kpfw.38(t) (doos 212) en van Tamiya een Churchill Mk.IV (zonder de accessoi-reset).

ERIC JACOBS, [REDACTED]

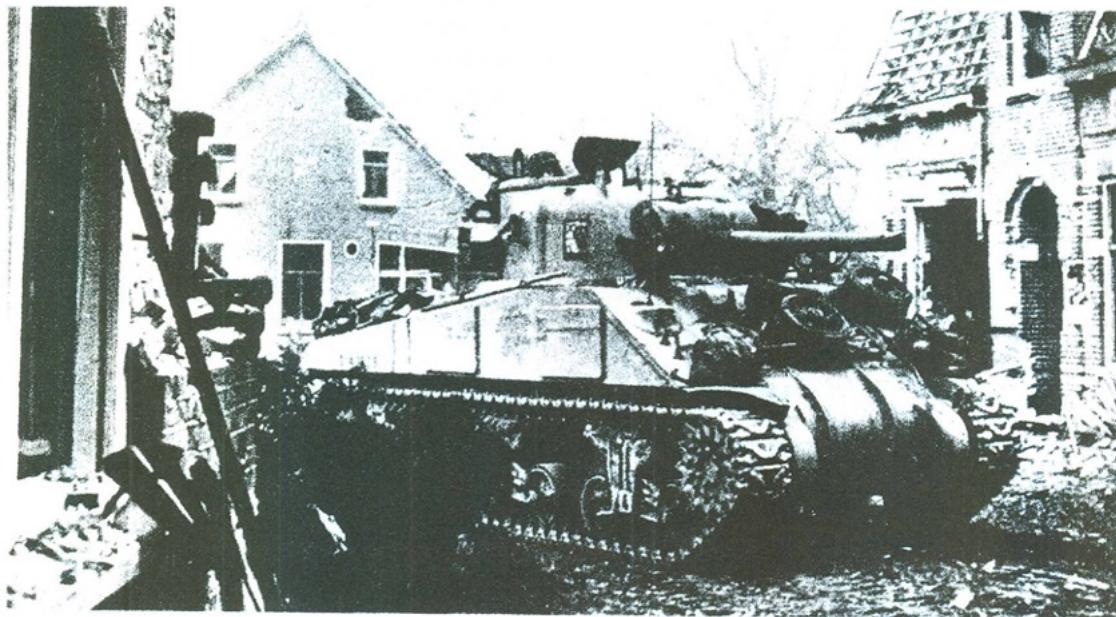
[REDACTED] heeft een aantal vragen:

- kan iemand vertellen welk type Sherman op de foto op de volgende pagina staat. En vervolgens waar hij aan zo'n bovendeck kan komen. De enige gegevens die hij heeft zijn: 11e Britse Pantserdivisie, 14 oktober 1944.
- zou iemand mij tips kunnen geven over het bouwen van diorama's en huizen?

wie kan mij kleurenschema's geven van Russische uniformen? (graag in Humbrol, Tamiya en Model Color verf);

Ook zou ik graag informatie willen hebben over de Recovery Vehicle M32B1. Eventueel foto's en technische details.

Alvast bedankt!

Open Dag 'Maaldrift', een terugblik.

11 november j.l. organiseerde de *Stichting Vrienden van het Legermuseum* een Open Dag in het voertuigen-depot Maaldrift. Verschillende TWENOT leden die tevens Vriend van het Legermuseum zijn, maakten van deze unieke gelegenheid gebruik en meldden zich tussen 10.00 en 10.30 uur aan de poort.

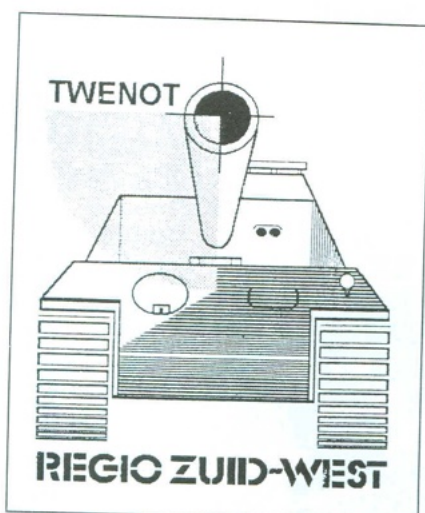
Er werd een aantrekkelijk programma geboden. De collectie omvat verschillende unieke voertuigen, zoals de Honest John, de M688 Lance, de Valentine Archer, Wasp vlammenwerper en M22 Locust. De voertuigen konden in twee ploegen uitgebreid worden bekeken en gefotografeerd.

Terwijl de ene ploeg zich hiermee bezig hield, werd de andere ploeg onthaald op een tweetal boeiende films, te weten een over de Carrousel 1989 van het Tankmuseum in Saumur en een over een 'wedstrijd' tussen een Panther tank van de Wehrtechnische Studiensammlung in Koblenz en een Leopard 1A3 van de Duitse Bundeswehr. In de film uit Saumur was de hele AMX familie te zien, alsmede enkele bekende Nederlanders zoals de Dikke DAF en de YP408.

Al met al dus een zeer geslaagde dag. De Stichting Vrienden van het Legermuseum wil zich in de toekomst gaan richten op het verbeteren van de 'band' tussen het Legermuseum en het publiek dat in principe in de bezittingen en activiteiten van het museum is geïnteresseerd. Op dit moment komt het nog te vaak voor dat je bij het museum bot vangt als je iets zoekt of iets wilt weten en daardoor neemt de interesse van lieverlee af. De Vrienden betreuren dit en willen door hun activiteiten het museum weer terugbrengen in de belangstelling.

O.i. een prima streven, dat onze steun verdient. Als TWENOT hebben we uitgesproken dat we, voor zover dat in ons vermogen ligt, van harte bereid zijn tot samenwerking.

.....

Allereerst wil ik doorgeven dat de regioavond definitief naar **16 december** is verplaatst. Als U dus zin heeft om een paar uurtjes door te brengen met medehobbyisten, dan bent U welkom bij mij thuis tussen 19.00 en 22.30 uur op zaterdagavond, 16-12 a.s. ([redacted]). Laat even weten of U langs wil komen via email rob@twenot.nl of via [redacted]

Voorts ligt de uitnodiging voor de beurs in Goes weer hier. Deze beurs, die inmiddels al weer voor de 8e keer wordt gehouden, kan altijd op zo'n zeven- tot tienduizend bezoekers rekenen. De Twenot is al jaren vaste gast en ontbreekt ook deze keer niet. Het is een modelbouwbeurs voor iedereen en een aantal van de vaste standhouders neemt ook hun kinderen mee, die zich prima vermaken op zo'n dagje.

De beurs wordt gehouden op zaterdag 17 en zondag 18 februari 2001 in de Zeeland Hallen te Goes. Mocht U en/of Uw familie interesse hebben om de stand eens een dagje te bemannen en Uw modellen aan een groot publiek te laten zien, dan bent U van harte welkom. Ook hierover kunt U via email of telefoon contact met me opnemen.

Als laatste de Website. De **TWENOT website** is nu "officieel" verhuisd naar een nieuw adres, en wel: <http://www.twenot.nl>

Naast vele vertrouwde items uit de oude site staan er ook nieuwe dingen op en is de gehele lay-out wat strakker en overzichtelijker geworden. Nieuw is onder andere het emailadres van de vereniging. Dit is voortaan: twenot@twenot.nl voor algemene zaken en lidmaatschap@twenot.nl voor adreswijzigingen en nieuwe aanmeldingen.

De Email nieuwsbrief is voorlopig even vervallen omdat ik eerst mijn adressenbestand weer op peil

moet brengen, maar de Nederlandstalige Tank-nieuwsgroep draait gewoon door. Op deze nieuwsgroep kunt U snel informatie geven of vragen, iets verkopen of gewoon mensen ontmoeten met de zelfde interesses als U.

Tot ziens in Halsteren, Goes, Voorthuizen of op de website,

Rob Plas,

e-mail: [redacted]

Regio Zuidoost Nederland

Op 16 september j.l. heb ik bij mij thuis een regio-bijeenkomst gehouden. Ik vond het zelf een geslaagde middag. We waren met zes personen en hebben onderling veel informatie uitgewisseld, enkele modellen bekeken en zelfs modellen geruild.

Het was een leerzame en gezellige middag, waar ik weer ervaringen mee heb opgedaan. Iedereen bedankt voor zijn komst en hopelijk tot ziens op een volgende gezellige en leerzame bijeenkomst.

Groeten,

Eric Jacobs

Regio Noordoost Nederland

Beste mensen,

We naderen het einde van 2000 alweer. In de regio Noord was de combinatie **IPMS/TWENOT** in Ureterp een succes te noemen. Na overleg is besloten ook in 2001 door te gaan met de gezamenlijke zaterdagmiddagen. Vandaar de volgende data:

Op **21 januari** staat de deur van de welbekende Simon Havinga School, Griend 20 in Sneek weer open voor iedereen die maar wil komen. Van harte welkom dus.

Op **24 februari** en **31 maart** treffen we elkaar weer in de sporthal in Ureterp

Voor routes en vragen kun je altijd even bellen.

SeeYou!

Jan Frankema.

Hallo allemaal! Ook nu weer een uitgezocht lijstje van artikelen uit de modelclubbladen buitenland. De werkwijze is eenvoudig: Kruis aan welk artikel je wilt ontvangen en stuur het lijstje op naar **Jan Frankema**, [REDACTED] Voor 1 januari bestellen svp! Daarna ontvang je het pakketje met een acceptgiro van onze club. Naast de portokosten betaal je een dubbeltje per kopie.

MAVFA Engeland:

- O 1: 8.8 cm K(PzSfl) auf sonderfahrgestell, tek 1:76
- O 2: Avenger Air Defence Vehicle (Hummer), tek 1:35
- O 3: Minenraumer panzer KRUPP, tek 1:76
- O 4: T26 model 1933, tek 1:35
- O 5: Civilian HORCH 830, tek en art 1:48
- O 6: Info over de 251 serie, o.a. de inrichting binnenwerk
- O 7: Vickers 37 tons tank VIJAYANTA, tek 1:48
- O 8: Sdkfz 222, tek 1:35
- O 9: Hungarian RABA 38/42 Personnel Truck, tek en foto 1:76
- O 10: Somua halftrack, tek 1:35
- O 11: Unique AFV of Panzerjäger Abteilung 653: Panter met Pz 4 toren en flak 4ling, tek.

IMM Duitsland

- O 12: Fotosessie Saurer RK-7 (Sdkfz 254)
- O 13: Flakpanzer 1A Fla. Bat 614, fotosessie
- O 14: Ombouw van de Hasagawa 251/22, 1:72 art
- O 15: 10,5 cm le FH 18/40 auf GW 38(H) Hotchkiss. Art en tek 1:35
- O 16: Modelbouw bericht over de Sonderanhanger 116 DES modell, 1:35
- O 17 De 250 en zijn inzet bij eenheden, art

IPMS Duitsland

- O 18: Varianten van de SdKfz 10, art.
- O 19: Demag 1 ton Sdkfs 10/2 Zugfahrzeug für Nebelwerfer, art en tek 1:35

DOCUMENTATIEGROEP 40-45

ROB PLAS

Onlangs werd ik benaderd door de heer Hans Rombouts, bestuurslid van de **Documentatiegroep 40-45**, met de vraag of we onderstaand artikel in DE TANK willen opnemen. Omdat zijn hobby en de onze veel raakvlakken hebben. doen we dat graag. Hij schrijft:

"Op 3 februari a.s. houden wij van 9.30 tot 12.30 uur een (besloten) militariabeurs in Het Trefpunt, Roelengenweg 25 in Voorthuizen. Om deze beurs wat aantrekkelijker te maken zou het leuk zijn om wat van jullie modellen tentoon te stellen. Leden van TWENOT die zoiets kunnen regelen hebben dan vrije toegang tot deze beurs, overige TWENOT leden kunnen op het vertoon van hun lidmaatschapskaart en tegen betaling van f 2,50 toegang krijgen. Ook introduce's zijn welkom.

Normaal omvatten onze beurzen documentatiemateriaal, zoals kranten, documenten en boeken uit of over de Tweede Wereldoorlog. Het lijkt ons echter aantrekkelijk om ook eens militaria op een beurs te hebben.

Voor TWENOT een gelegenheid om wat te laten zien, met een stukje PR.

"WIJ" zijn de Documentatiegroep 40-45. Wij hebben op dit moment meer dan 800 leden. De doelstelling van de groep luidt: 'het bevorderen van de belangstelling voor en de beoefening van de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog, zijn oorzaak en zijn gevolgen in de ruimste zin'.

De Groep geeft 10x per jaar een blad uit, genaamd "TERUGBLIK". Een aantal malen per jaar wordt in Voorthuizen een beurs georganiseerd. Ook organiseren wij Themadagen, waarbij belangrijke plaatsen uit de 2e Wereldoorlog worden bezocht. Op het internet hebben wij een fraaie website: www.documentatiegroep40-45.nl

Met vriendelijke groeten,

Hans Rombouts (bestuurslid), Breda

Ik zal zelf in principe aanwezig zijn met een tafel met modellen uit de 2e Wereldoorlog, en dan vooral voertuigen die hier in Nederland gebruikt zijn door zowel de bezetters als de bevrijders. Mocht iemand anders ook zin hebben om langs te komen, laat mij

dat dan s.v.p. even van te voren weten via: ~~XXXXXXXXXX~~ of per telefoon: ~~XXXXXXXXXX~~

Rob Plas

NIEUWE LEDEN

R. van den BERG,

LUNZEN

E. JACOBS

S. LOGIA,

D. BREUKER,

R.G.A. BOELJEN

L. JANSZ,

G. SCHINGENGA,
E. TASMA,

G.W. RUTTEN,

B.J.J. van

G. van UITERT,

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, ~~XXXXXXXXXX~~. De lijst wordt met de eerst volgende TANK toegestuurd.

Welkom bij TWENOT!

Een aanvulling op de Vakantiebelevissen van een Fries in België

Ik ontving een heel aardige reactie van de familie Schmetz van het Remember Museum 39-45 en die wil ik graag aan iedereen doorgeven:

“Hartelijk bedankt voor het verslag in uw clubblad DE TANK. Onze tank is zeer mooi afgebeeld op het voorblad en u bent zeer bedankt voor de reclame. Wij hebben geen subsidies om reclame te betalen en we denken ook dat dit het beste is: mondeling! Het museum is echter alleen de eerste zondag van de maand open, niet de eerste zaterdag. Iedereen is van harte welkom!”

Wim Oldekamp.

Modeltoons by Duane J. Pfister

Ook deze keer weer een lijst met gevarieerde en boeiende site's. Veel plezier ermee!

BOUWWERKEN

<http://www.documentatiegroep40-45.nl/terugblik/artikel/kazemat3.html> De kazematten van de Strategische Beveiliging

HANDEL

<http://www.hurricane.net/~onsite/military.htm> Military DieCast
<http://www.aefdesigns.com/default.html> A.E.F.Designs
<http://www.armyradio.com/> Army Radio Sales Co.
<http://www.ordnance-depot.com/> Ordnance Depot
<http://www.replicasbytyson.com/catalog/milarmor.htm> Replicas by Tyson
<http://www.rightstuffdist.com/onmakcat.htm> On The Mark Models

LEGER

<http://www.geocities.com/CapeCanaveral/9932/index.html> Armoured Fist ,Unofficial Singapore Armour Homepage

MODELBOUW

<http://www.creativetype.com/kg/kgtracks/kgtracks.html> KgTracks 1:72 scale armor collection
http://www.hotel.wineasy.se/ipms/stuff_eng_colorcharts.htm Color Reference Charts
<http://www.internetmodeler.com/oct99/contents.htm> Internet Modeler
<http://www.multimania.com/modelnet/eindex.htm> MiniatureZone

MUSEA

<http://members1.chello.nl/~h.knoppers/musea.html> Nederlandse militaire, oorlogs-, verzets- en bevrijdingsmusea
<http://www.mlm.mindef.nl/museum.htm> Militaire Luchtvaart Museum
<http://www.modelbouwmuseum.nl/> Modelbouwmuseum in Leiden

OORLOG

<http://webpub.alleg.edu/student/p/paynes/war.html> Lest We Forget: World War II
<http://home.inreach.com/rickylaw/dictatorship/general/links.html> Links to GREAT Sites
<http://www.stemnet.nf.ca/beamont/somme.htm> Battle of the Somme
<http://gemeentearchief.tilburg.nl/receptie/wo2/tilburg/milmeitbg.htm> Meidagen 1940 in Tilburg
<http://home.wxs.nl/~graag000/> Van Den Grooten Oorlog (WWI)
<http://www.army.mil/cmh-pg/> US Army; Center of Military History
<http://www.feldgrau.com/> German Armed Forces 1919-1945
<http://www.gironet.nl/home/35ri/index.html> Trilogie: Ned.Strijdkrachten in NO-Indië

VLIEGTUIGEN

<http://ornak.waw.pdi.net/~robertp/main.html> Polish Aviation History Page
<http://www.aviodome.nl/> Nationaal Luchtvaartmuseum

VOERTUIGEN

<http://home.earthlink.net/~wakeland/photo.htm> Photo References:
http://www.armscontrol.ru/atmtc/Arms_systems/Soviet_Arms_main.htm Soviet (Russian) Weapons and Arms Systems
http://www.nasog.net/armour/tank_index.htm North American Special Operations Group
<http://dspace.dial.pipex.com/town/avenue/vy75/afv.htm> Kursk - AFVs and Guns in operation
<http://fas.org/man/dod-101/sys/land/row/index.html> Rest-of-World Land Combat Systems
<http://hometown.aol.com/threatmstr/ptwserg.html> Mil.Equipm. of the Former USSR & Russia
<http://members.tripod.com/~Kimchiman/main.html> Luke's Military Graphics
<http://ourworld.compuserve.com/homepages/willphelps/Default.htm> Panzer IV Universe
http://www.armscontrol.ru/atmtc/Arms_systems/Land/Land_Arms_main.htm Soviet (Russian) Land Weapons and Arms Systems
http://www.bori.org/russian_index.html Russian Tanks in Michagin
http://www.mcta2000.org/History/Marine_Tank_History/marine_tank_history.html History of Tanks in the Marine Corps
<http://www.multimania.com/achtungpanzer/Photos/Chine/chinephotos.htm> China - Blindes Legers
<http://www.panzernet.com/articulos/rusosiw.html> Russian Tanks of World War One
<http://www.shadowsfolly.com/ASL/Britian/Tanks.htm> British Tanks
<http://www.tiger1e.com/saumur/> Late Tiger I Interior Site
http://www.wargaming.net/tanks/ussr_links.htm USSR WWII AFV Links

Voor de liefhebbers is er een complete lijst beschikbaar van deze en alle eerder genoemde sites. Stuur een mailtje naar: en je krijgt hem toegestuurd.

**Groeten,
 Bert van der Velden**

FOX Combat Vehicle Reconnaissance (Wheeled)

Het Britse leger heeft altijd een sterk geloof gehad in het nut van gepantserde wielvoertuigen. Reeds tijdens WO1 maakten de Britse troepen er veel gebruik van en ook in WO2 was de wielpanterwagen een van de niet weg te denken wapensystemen van het Britse leger.

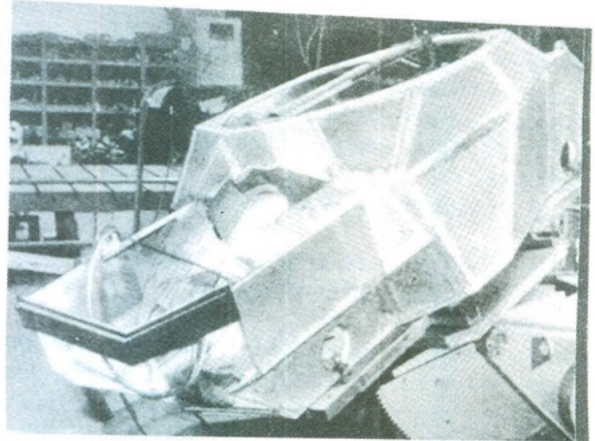
Na de oorlog werd vrij spoedig begonnen met de vernieuwing van de toen in gebruik zijnde pantserwagens en er werden twee nieuwe 'families' ontworpen. De eerste en zwaarste familie bestond uit de **SALADIN** 6x6 pantserwagen en het **SARACEN** 6x6 gepantserde personeelsvoertuig; de tweede en lichtere familie bestond uit de **FERRET**, geproduceerd in talloze varianten en voortdurend verbeterd en aangepast aan steeds weer nieuwe wensen.

In het begin van de jaren '60 ontstond het plan de Saladin en de Saracen te vervangen door een nieuw, 6x6, 'skid'-gestuurd wielvoertuig, doch na bestudering werd dit plan verworpen ten gunste van de nieuwe CVR(T) familie rupsvoertuigen, waarvan de **SCORPION** de eerste telg was ('skid' besturing houdt in dat het voertuig wordt gestuurd door de wielen aan een kant langzamer te laten draaien dan aan de andere kant, waardoor het van richting verandert).

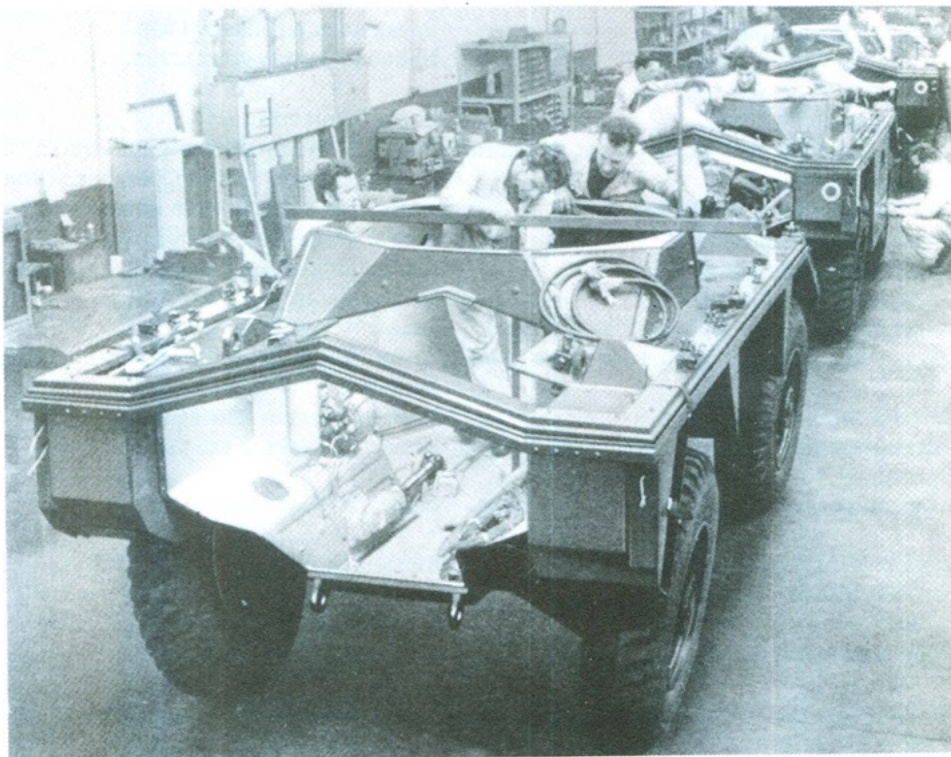
De Ferret heeft het absolute record van het voertuig dat naar niet minder dan dertig landen is geëxporteerd. Toen in 1971 met de productie werd gestopt, werd besloten dat de formule wel zou worden

gehandhaafd en aan de voortgaande ontwikkelingen zou worden aangepast.

Het FVRDE (Fighting Vehicle Research and Development Establishment), dat in april 1970 overging in het MVEE (Military Vehicle and Engineering Establishment), was in 1965 begonnen met het ontwerp voor een nieuw voertuig en daarbij was voortgeborduurd op de Ferret. Het idee was een gepantserd verkenningsvoertuig te ontwikkelen met een beperkt gewicht en afmetingen, een bemanning van drie personen en geschikt voor een groot aantal taken. Het nieuwe voertuig werd aangeduid als 'Combat Vehicle, Reconnaissance (Wheeled)' of **CVR(W)** 'FOX' (FV721).

Tijdens de bouw werd de romp van de Fox op een speciaal beweegbaar plateau geplaatst om het lassen te vergemakkelijken (foto boven). Zodra het laswerk gereed was ging de romp naar de afbouwstraat (foto onder).

De belangrijkste verschillen ten opzichte van zijn voorganger waren het feit dat hij was gebouwd van een lichte metaallegering i.p.v. staal, het gebruik van de 195 pk Jaguar XK benzinemotor i.p.v. de minder sterke Rolls Royce B-60 motor en de relatief zware bewapening, bestaande uit een 30 mm kanon in een nieuwe tweemans toren, welke oorspronkelijk bestemd was voor de skidsturing voertuigen. Veel van deze kenmerken werden ook aangetroffen in de Scorpion CVR(T) familie, waarmee zoveel mogelijk standaardisatie werd nagestreefd.

De praktische ontwikkeling en de bouw van de prototypes werd opgedragen aan de Daimler Company in Radford, Coventry, van oudsher een fabrikant van dit type voertuigen.

Het eerste experimentele model was gereed in november 1967. De romp van het nieuwe voertuig vertoonde veel overeenkomsten met die van de Ferret Mk.IV. Het grootste verschil was de grote toren voor het 30 mm Rarden kanon, waarvan de torenring een doorsnede had van 1,27 meter.

De beproevingen door het Britse leger begonnen in augustus 1968 en in juli 1970 besloot het leger het voertuig te accepteren. In tussentijd was meer dan een dozijn prototypes gebouwd, de laatste daarvan in april 1969.

De opdracht voor de serieproductie, die in december 1971 werd geplaatst, was maar beperkt omdat prioriteit werd gegeven aan de CVR(T) familie. De opdracht ging niet naar Daimler, maar naar een van de elf Government Ordnance fabrieken, de Royal Ordnance Factory in Leeds, die gespecialiseerd was in gepantserde voertuigen. De torens werden geleverd door de Alvis fabriek in Coventry, die ook de gehele inrichting voor haar rekening nam, inclusief de bewapening, die geleverd werd door de Royal Small Arms Factory in Enfield. De complete torens werden vervolgens naar Leeds gebracht.

De eerste productie Fox liep in mei 1973 van de assemblagelijnen, de voertuigen zouden in 1975 door het Britse leger in gebruik worden genomen. In totaal heeft het Britse leger er 350 in gebruik gehad.

In tegenstelling tot zijn voorganger, de Ferret, zouden de exportsuccessen van de Fox bescheiden blijven. Na een order voor 150 stuks voor Iran volgden nog opdrachten van Nigeria (50 stuks), Saoedi Arabië (50 stuks) en Malawie (18 stuks).

De verbindingversie van de Fox, de **VIXEN** (FV 722) was heel wat minder fortuinlijk. De romp hiervan was iets verbreed en daardoor geschikt voor een bemanning van vier personen. Hij had een kleine eenpersoons toren met een 7,62 mm machinegeweer en uiteraard extra radioapparatuur. Hij zou de opvolger worden van de Ferret Mk.I en de Daimler verkenningswagen.

Het Ministerie van Defensie bestelde in 1971 prototypes bij de ROF in Leeds, maar in 1975 werd het project in het kader van algemene bezuinigingsrondes geschrapt.

Mobiliteit

Mobiliteit is een belangrijk kenmerk van een verkenningsvoertuig en de ontwerpers van de Fox zijn daarin uitstekend geslaagd. De eerste stap was natuurlijk het kiezen van de juiste motor, te weten de zes cilinder 4,2 liter watergekoelde Jaguar XK motor, aangepast voor militair gebruik door de compressieverhouding terug te brengen tot 7,75:1, waardoor hij geschikt was voor laag-octaan benzine, zoals destijds door het Britse leger voorgeschreven. Deze motor is zeer flexibel en levert 195 pk bij 4750 tpm. De Fox levert hierdoor uitstekende prestaties, zowel op de weg als in het terrein en heeft een kracht/gewicht verhouding van niet minder dan 32 pk per ton. Dit is beter dan bijna alle andere voertuigen in zijn klasse en stukken beter dan zijn voorganger, de Ferret. De Jaguar XK motor wordt ook gebruikt in de voertuigen van de CVR(T) familie. De koeling gaat door middel van twee horizontaal boven de achterkant van de motor geplaatste radiatoren, welke zijn voorzien van twee centrifugaal pompen. De warmtewisselaars voor de olie en het water bedienen zowel de motor als de Daimler transmissie, die identiek is aan die van de Ferret.

Hij bestaat uit een voorkeuze epicyclische versnellingsbak met vijf versnellingen, die door de toepassing van een wisselbak zowel vooruit als achteruit werken. De aandrijfkraft wordt via een hydraulische koppeling op de vier wielen overgebracht.

De motor, versnellingsbak, wisselbak en alle bijbehorende delen vormen een aparte eenheid die t.b.v. onderhoud gemakkelijk kan worden uitgenomen. Iedere 8000 kilometer of eenmaal per twaalf maanden moet een complete onderhoudsbeurt worden uitgevoerd.

Door het grote vermogen heeft de Fox een vrij goede acceleratie. Hij bereikt in 9 seconden vanuit stilstand een snelheid van 50 km/uur. Zijn maximumsnelheid bedraagt meer dan 100 km/uur, tegenover 80 km/uur voor de Ferret. Zijn actieradius is met 430 km. redelijk maar niet exceptioneel.

Het veringsysteem is conventioneel, met op ieder wiel een onafhankelijke schroefveer en een hydraulische telescoop schokbreker, gemonteerd op een schommelarm. De verticale uitslag is 27,9 cm (11 inch), hetgeen in ruime mate bijdraagt aan de stabiliteit van het voertuig en daardoor ook aan het comfort van de bemanning. De wielen hebben licht gewicht, high-speed run-flat banden en servo-geassisteerde Lockheed schijfremmen. De Fox heeft stuurbevrachting, hetgeen de taak van de bestuurder minder vermoeiend maakt.

Voor het oversteken van waterhindernissen gebruikt de Fox hetzelfde drijfsysteem als de Ferret Mk.IV en vele andere Britse pantservoertuigen. Het bestaat uit een canvas scherm dat opgevouwen langs de randen van het voertuig ligt. Het kan in ongeveer twee minuten worden opgezet en stelt het voertuig in staat in een hoek van maximaal 24° in en uit het water te gaan. In de voorkant van het scherm zitten een aantal transparante panelen t.b.v. het uitzicht van de bestuurder. Uit veiligheidsoverwegingen is er een lenspomp geïnstalleerd met een capaciteit van 200 liter per minuut. De aandrijving in het water gaat d.m.v. de wielen, waarmee ook wordt gestuurd. De snelheid in het water bedraagt maximaal 5,2 km/uur. Waterhindernissen van minder dan een meter diep kunnen zonder voorbereiding worden genomen.

Door zijn beperkte afmetingen en lage gewicht kan de Fox gemakkelijk door de lucht worden vervoerd. Een C-130 Hercules kan er drie meenemen of er twee droppen met behulp van speciale uitrusting.

Bewapening en daarmee samenhangende voorzieningen

Vanaf de beginfase van de ontwikkeling stond vast dat de bewapening zou bestaan uit een L21 A2 30 mm Rarden kanon. De naam Rarden is afgeleid van de initialen van de twee overheidsbedrijven die gezamenlijk voor de ontwikkeling van het kanon had-

den gezorgd, te weten de Royal Armament Research and Development Research Establishment en de Engelse Royal Small Arms Factory. Het was speciaal bestemd voor lichte pantservoertuigen, als bewapening tegen andere lichte pantservoertuigen zoals APC's en AFV's, op afstanden tot 1000 meter, en tegen niet gepantserde voertuigen en ongedekte troepen. Ook is het door zijn hoge elevatiehoek (van -14° tot +40°) bruikbaar tegen luchtdoelen zoals helicopters en laag vliegende vliegtuigen.

Twee van de grootste voordelen van het kanon zijn de geringe terugstoot, slechts 1360 kg, hetgeen minder dan de helft is van de terugstoot van welk ander 30 mm kanon dan ook, en de zeer korte kulas. Deze is slechts 43 cm lang en neemt daardoor maar weinig ruimte in de toren in beslag. Men heeft dit gerealiseerd door de toepassing van een verticaal bewegend sluitstuk en door beperking van de theoretische vuursnelheid tot 90 schoten per minuut. Het is hierdoor in principe een enkelschots wapen, met de mogelijkheid van vuurstoten van zes schoten. De werking is gebaseerd op het principe van lange terugslag. De munitietoevoer gaat in clips van drie granaten, die na elkaar worden ingevoerd.

Het kanon is ontworpen voor het gebruik van de beproefde 30 mm munitie die ook wordt gebruikt door het Zwitserse Hispano-Suiza HSS-831 kanon, ook bekend onder de naam Oerlikon KCB. Er is ook een APDS granaat beschikbaar, ontwikkeld in Engeland, met een aanvangssnelheid van 1200 m/seconde en vernietigend voor de pantsering van welk voertuig dan ook, met uitzondering van de frontpantsering van gevechtstanks. De totale munitievoorraad bedraagt 93 granaten.

De lege hulzen worden direct buiten het voertuig geworpen, waardoor er geen verbrandingsgassen in het voertuig komen en ook de vloer schoon blijft. De omstandigheden voor de bemanning blijven hierdoor zo optimaal mogelijk. Naast het Rarden kanon is coaxiaal een 7,62 mm machinegeweer gemonteerd, waarvoor 2600 schoten beschikbaar zijn. Voorts zijn aan de zijkanten van de toren twee drieloops rookgranaatwerpers gemonteerd. Alle wapens kunnen zowel elektrisch als met de hand worden afgevuurd.

De schutter beschikt overdag over twee kijkblokken en een richtperiscoop (met een vergroting x1 en x10) die gekoppeld is aan de bewapening. Voor nachtoperaties heeft hij een Rank helderheidsversterkingssysteem, gemonteerd op het kanonschild, rechts naast het kanon. De commandant/lader heeft zeven kijkblokken in een ring rond zijn dakluik, waardoor hij volledig zicht naar buiten heeft. Ook heeft hij voor zich een draaibare periscoop met dubbele vergroting (x1 en x10). Voor nachtelijke gevechtswaarneming kan een Marconi-Elliott ZB-298 radar worden geïnstalleerd.

Fox line (POF Leeds)
Fox DVR (W)

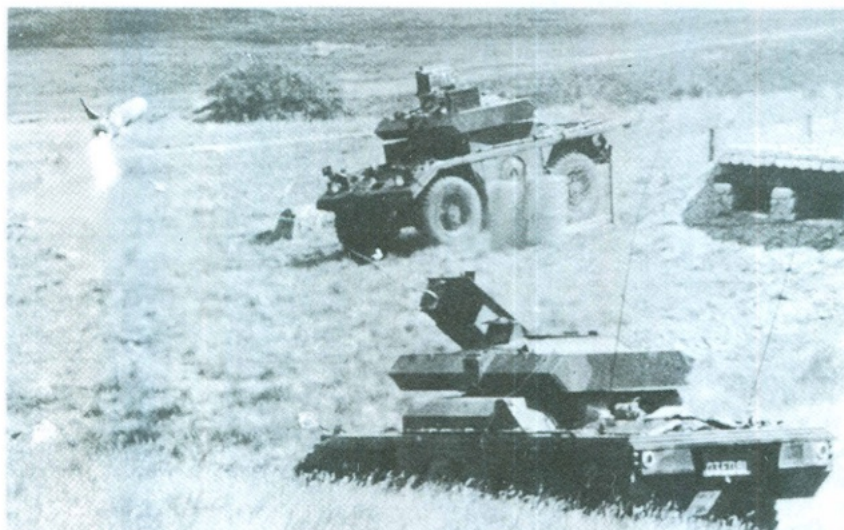
De bestuurder heeft bij een geopend voorluik een uitstekend zicht. Bij een gesloten luik heeft hij een groothoek periscoop tot zijn beschikking, die eventueel vervangen kan worden door een passieve nachtzicht periscoop.

Bescherming

De beschermingsgraad van de pantsering verschilt niet veel van andere voertuigen in deze klasse en omvat bescherming tegen klein kaliber infanteriewapens en granaatscherven. Ook wordt het effect van antitankmijnen geminimaliseerd.

Van belang is het materiaal van de pantsering, want zowel de romp als de toren van de Fox zijn gemaakt van een van de nieuwste (in 1965!) lichte metaallegeringen, te weten de Amerikaanse 7039 aluminium-zink-magnesium legering. Deze heeft heel moderne eigenschappen en wordt ook gebruikt voor de Scorpion CVT(R) familie en de nieuwste Amerikaanse pantservoertuigen.

De Fox was het eerste geheel gelaste voertuig waarvoor dit materiaal werd gebruikt. Hij bestaat voor

het grootste deel uit vlakke gelaste platen, slechts de zijpanelen van de toren zijn gebogen. De aluminium pantsering moet natuurlijk dikker zijn dan stalen pantsering met een zelfde graad van bescherming, maar leidt wel tot een lager gewicht. Door de dikte van het materiaal heeft de Fox een erg starre romp, zonder dat daarvoor aparte verstevigingsspanen nodig zijn.

De ballistische vormgeving van de romp had wellicht beter gekund dan dat hij nu is, doch dat was dan ten koste gegaan van het comfort van de bemanning en over het algemeen kiest men daar bij westerse voertuigen niet voor.

Varianten

Toen in 1968 de Royal Ordnance Factory Leeds door de Britse overheid werd verkocht aan Vickers Defence Systems, omvatte dit tevens de productierechten voor de Fox. Vickers heeft enkele varianten ontwikkeld, die echter niet in serieproductie zijn genomen.

De versie met het 25 mm Hughes Chain Gun was met een gewicht van 6297 kg 177 kg zwaarder dan de standaard Fox, ook al bestond de bemanning slechts uit twee personen. Deze versie was ontworpen om een grotere vuurkracht te verkrijgen dan dat mogelijk was met het Rarden kanon, namelijk 250 schoten per minuut tegen slechts 90 schoten per minuut voor de Rarden. De secundaire bewapening bestond uit een gewoon 7,62 mm machinegeweer dan wel een 7,62 mm Chain Gun, waarvoor 1500 patronen konden worden meegenomen.

De **Fox Scout** was bewapend met een 7,62 mm Chain Gun of een 7,62 mm machinegeweer. Deze variant was met name geschikt voor verkennings-, escorte en beveiligingsopdrachten. Met een gewicht van 6125 kg was hij lichter dan de versie met het 25 mm Chain Gun.

De **Fox Milan** (zie beide foto's links) was de antitank versie. Bewapend met de Milan antitankkroket, die een pantserdoorborend vermogen heeft van ca. 250 mm pantserstaal op afstanden tot 2000 meter, was de snelle Fox een geduchte tegenstander voor de langzamere gevechtstanks.

De bemanning bestond uit twee personen, het gevechtsgewicht be-

droeg 6136 kg. Op de speciaal ontworpen toren waren twee lanceerbuizen geplaatst, in de romp was ruimte voor nog acht raketten. De secundaire bewapening kon bestaan uit een 7,62 mm machinegeweer of een 7,62 mm Chain Gun, elk met 2600 patronen.

De meest recente versie van de Fox was de **Panga**, die speciaal bedoeld was voor de export. Hij was ontwikkeld voor taken op het gebied van interne veiligheid, politie patrouilles, escorte en verkenning. Hij heeft dezelfde afmetingen als de andere varianten, met uitzondering van de hoogte, die 2,34 m. bedraagt. Het gewicht bedraagt 5.840 kg. De hoofdbewapening bestaat uit een bandgevoed 12,7 mm Browning M2HB machinegeweer. De secundaire bewapening is een L37A2 7,62 machinegeweer. Voor beide wapens worden 1200 patronen meegevoerd. Voorts zijn aan de toren enkele rookgranaatwerpers gemonteerd.

Operationeel gebruik

De Fox werd pas in 1975 door het Britse leger in gebruik genomen. De eerste eenheden die er mee werden uitgerust waren het 1st Royal Tank Regiment toen het in 1975 in Tidworth was gestationeerd, gevolgd door The Life Guards in Windsor. Uiteindelijk waren drie gepantserde verkenningsregimenten met de Fox uitgerust, te weten een van het Regular en

twee van het Territorial Army (Royal Yeomanry en Queen's Own Yeomanry). Hij werd vooral gebruikt als verkenningsvoertuig en als ondersteuningsvoertuig voor infanterie-eenheden.

Doordat het zwaartepunt van het voertuig vrij hoog ligt, kwam het vooral in de eerste jaren nogal eens voor dat hij omsloeg doordat onervaren chauffeurs te hard door de bocht gingen. Door enkele verbeteringen aan de stuurinstallatie en door hier bij de rijopleiding meer aandacht aan te schenken wist men deze ongevallen echter sterk te beperken.

De Fox is door het Britse leger actief gebruikt in Noord-Ierland. Tijdens de Golf Oorlog kregen de Scorpion en de Scimitar rupsvoertuigen de voorkeur, waardoor de Fox daar niet in actie kwam. Ironisch genoeg werd de Ferret, waarvan hij de vervanger was, daar wel gebruikt.

Na de Golf Oorlog is de Fox door het Britse leger afgestoten, waarbij echter de torens werden gebruikt voor de ombouw van Scorpion rupsvoertuigen tot de nieuwe Sabre variant. Dit omdat het 76 mm kanon buiten gebruik werd gesteld. De Fox toren is echter niet identiek aan de 30 mm toren die door de Scimitar wordt gebruikt. Dit is namelijk dezelfde achtkantige toren als die van de Scorpion, terwijl de Fox toren vierzijdige is, met gebogen zijanten.

PANGA Armoured Reconnaissance Vehicle

SCALE – LINE

HOBBY & MODELBOUW

KWELKADE 53J 4001 RL TIEL TEL. / FAX 0344 -631162

Tamiya

Bij inschrijving op het aangekondigde nieuwe model van Tamiya de Famo met aanhanger en bemanning ontvangt u als Twenot lid 15% korting op de adviesprijs, bestellen voor deze éénmalige prijs kan tot eind December.
ADVIESPRIJS FL.449,00 – 15% = FL.382,00

Italeri

379 LVT-4 "water Buffalo" o.a. veel gebruikt bij de bevrijding van Zeeland fl.

AFV

35S08 M35 Prime mover trekker voor o.a. Long Tom fl.76,95
35S06 Howitzer M115 – 8 inch fl.76,95

Dragon

6140 SDKFZ 250/5 neu Beob.Pz wg fl.67,50
0000 Ook steeds alle nieuwe figurenset op voorraad fl.17,50

Eduard

00000 Express mask voor het spuiten van emblemen op voertuigen verkrijgbaar o.a.
U.S. stars, German numbers, SFOR, KFOR, U.N. enz. v.a. fl.6,50
00000 Ook hebben wij weer extra veel etchsets voor u op voorraad v.a. fl.12,95

Ordnance Models

0003 Tow bar voor Willy's Jeep fl.14,95
0008 Extra cargo voor Willy's Jeep fl.14,95
0010 / 34 Deep wading trunk voor Willy's Jeep of voor M8 armored car fl.14,95
0011 Combat windshield voor Willy's Jeep fl.14,95
0011c Canvas deuren voor Willy's Jeep fl.12,95

Scale – line

135*031 Britse lichte vrachtwagen Guy-Ant 15 CWT 4x2 fl.149,95
135*037 Wielen voor Willy's Jeep met sneeuw kettingen fl.19,95
135*038 Complete motorunit voor Leopard serie fl.47,50

*wij wensen jullie allemaal
prettige feestdagen en een gelukkig 2001*

Openingstijden winkel

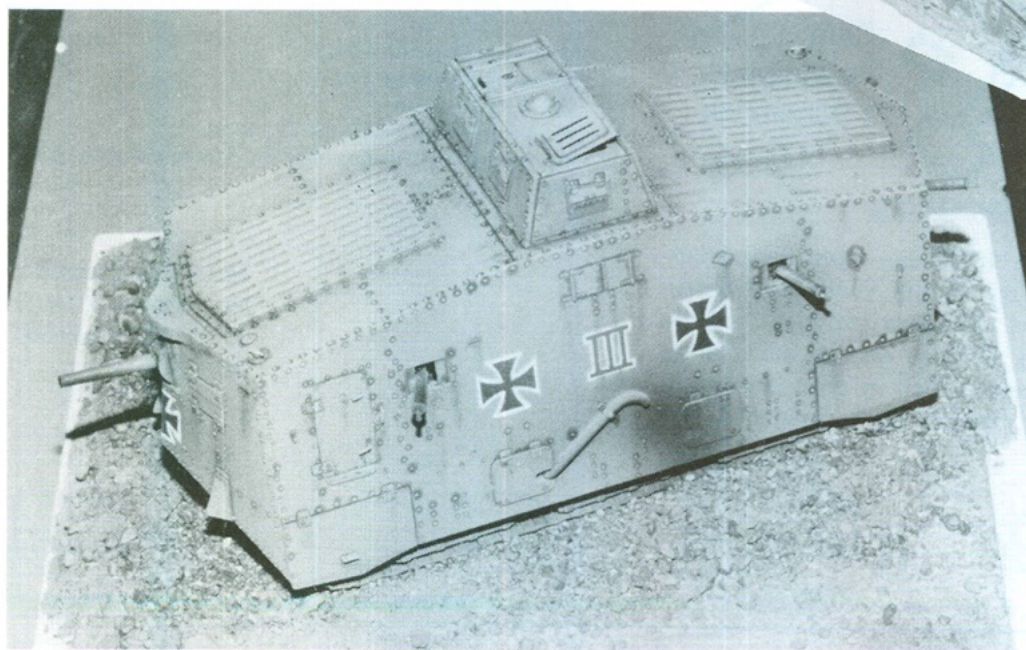
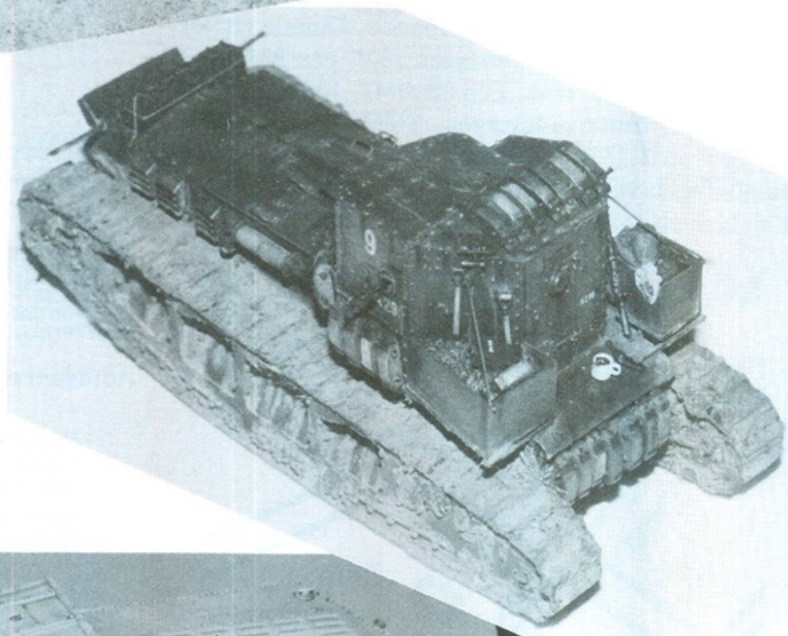
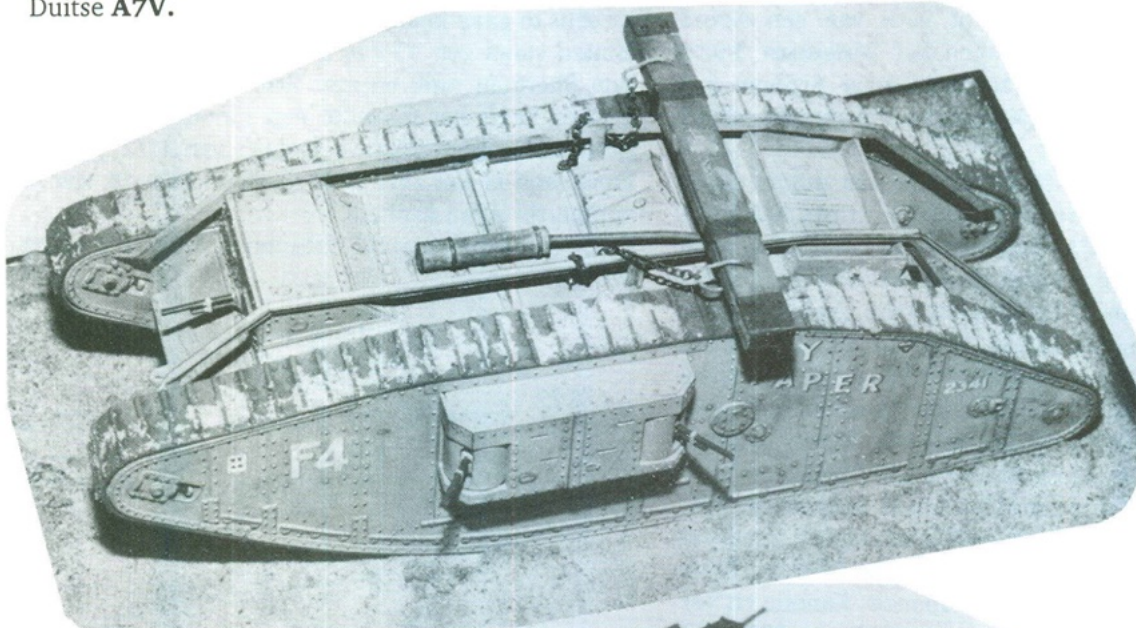
Maandag 13.00 – 17.00 uur

Dinsdag gesloten

Woensdag – Vrijdag 10.00 – 12.00 / 13.00 – 17.00 uur

Zaterdag 9.00 – 16.00 uur Donderdag koopavond 18.00 – 20.00 uur

De ontwikkeling van de tank begon tijdens de Eerste Wereldoorlog. Hoogtijd om daar ook eens aandacht aan te schenken. U ziet van boven naar beneden een Engelse **Mk.IV (Female)** en een **Whippet** en een Duitse **A7V**.

De vakantiebelevissen van een Noord-Hollander in Nederland

Marinus Buiten

Naar aanleiding van de vakantiebelevissen van een Fries in België bericht ik u van een Noord-Hollander die in Groningen het **Museum 1939-1945** in Uithuizen bezocht en naar Arnhem ging voor een bezoek aan het Arnheems **Museum 40-45**.

Het zijn twee zeer fraaie musea, met mooie collecties. Het eerste staat in Uithuizen, in een mooie herenboerderij. 2000 vierkante meter overdekte ruimte waarin het accent ligt op authentieke bevrijdingsvoertuigen, zoals de legendarische Jeep, de Sherman met 105 mm kanon, Bren Carrier, DUKW amfibievoertuig en verschillende bergings- en transportvoertuigen. Ook heeft het museum een paar mooie 1:1 diorama's. De collectie bevat eveneens wapens, documenten, foto's en uniformen.

Ook heeft het museum een aantal naoorlogse voertuigen, zowel NAVO als ex-Warschaupact, zoals een M113CV met 25 mm kanon, diverse DAF vrachtwagens, een Duitse 90 mm Jagdpanzer Kanone en verschillende Russische voertuigen zoals een BTR60PB, een PT-76 lichte tank, een BRDM2, PMP radarwagen, PMP commandowagen, TMM met laadschop en een BTR152 commandowagen. Voor de vliegtuigliefhebbers staat er een MIG21.

Een bezoek aan dit fraaie museum is aan te bevelen.

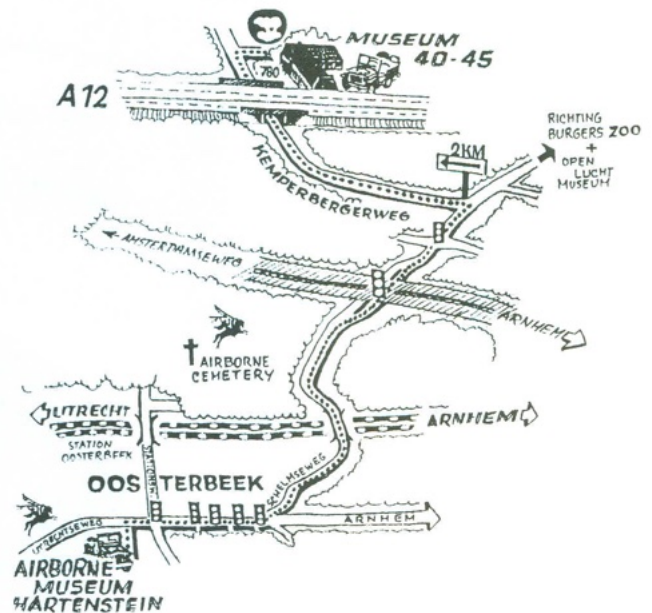

Het Arnheems *Museum 40-45* ligt tegen Schaarsbergen aan en is gevestigd in een voormalige dorpschool. Het geeft een algemeen overzicht van de Tweede Wereldoorlog alsmede een zo nauwkeurig mogelijk beeld van wat er zich in deze periode in Arnhem en omgeving allemaal heeft afgespeeld. Het

is een particulier museum en zeer de moeite waard er eens te gaan kijken.

Buiten staan een T34 in Duitse camouflagekleuren, een Sherman tank en een Brits 25 pondeur kanon. Binnen heeft het museum een mooie collectie wapens, uniformen, foto's, diorama's van 1:72 t/m 1:1. Opvallend is een zeer fraai diorama in 1:35 van de verkeersbrug bij Arnhem.

Ook een bezoek aan dit museum is zeker aan te bevelen!

Adressen en openingstijden:

Museum 1939-1945

Dingeweg 1

9981 NC Uithuizen

Open van april tot oktober, alle dagen van 9.00 tot 18.00 uur.

Arnheems Museum 40-45

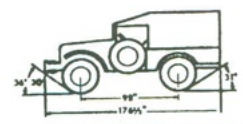
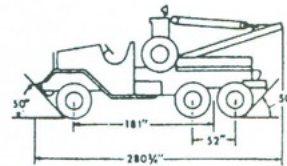
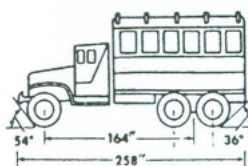
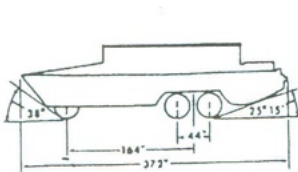
Kemperbergerweg 780

6816 RX Arnhem

Openingstijden 10.00 tot 17.00 uur

Op maandag, 1e Kerstdag en Nieuwjaarsdag gesloten.

Marinus Buiten

De officiële namen van beide voertuigen luiden: **M8 Light Armored Car** en **M20 Armored Car Utility**. Heel wat jaren geleden stond er in de IPMS-USA Quarterly een goed artikel om de 1:32 Monogram bouwdozen van deze twee voertuigen te verbeteren. Naast schetsen zijn enige 1:35 tekeningen aan dit artikel toegevoegd, met behulp waarvan desgewenst ook de Italeri en Tamiya M8 nog wel wat verder kunnen worden gedetailleerd. Ze zijn in principe voor de US Army versie, de uitvoering van de US Marines zal wel niet veel anders zijn geweest.

Zoals te zien is heeft Italeri een uitstekend interieur verzorgd. Minder goed zijn de aanbevolen kleuren. Fabrieksnieuw was het interieur inderdaad glanzend wit, doch al snel werd dit vuil, met als gevolg een enigszins crème kleur. Humbrol 41 is een oplossing, maar dan moet het interieur wel eerst een witte grondverf hebben van b.v. Humbrol 28. Bij sommige voertuigen was de vloer niet wit, maar Olive Drab. Stoelzittingen Humbrol 142 met satijnglans, banken in de M20 H155 met satijnglans. Het dashboard is wit met zwarte knoppen en wijzerplaten.

Degenen die een M8 willen bouwen zoals de *Mariniersbrigade* die in 1946-'47 op Java gebruikte, moet hier en daar wat aanpassingen aanbrengen. In het vervolg van dit artikel worden ze successievelijk genoemd.

De bouw

Stappen 1, 3, 4 en 5: geen problemen. Voor een M8 in de 'kleuren' van de Marbrig moeten de karabijnen wor-

den vervangen door Tommyguns (US Submachine Gun, cal.45, M1 en M1A1).

Stap 2C: het gereedschap na het verven aanbrengen.

Stap 6: controleer eerst of de assen goed in 40 en 52 passen.

Nu moet u bepalen, bijvoorbeeld aan de hand van foto's, welke versie u wilt bouwen. De KL versie van 1951, voertuignummers 34967 en 34968, had spatborden en een jerrycanrek zoals aangegeven op de bouwtekening van de M8, stap 8, nummer 68 en 69.

Op geen enkele foto van de Marbrig is dit jerrycanrek te zien. In plaats daarvan zat hier een op de spatborden lijkende afdekking. Gelukkig zit dit onderdeel (li en re) in de doos van de M20 (M20: stap 8 nr. 91). Verder tonen foto's van Marbrig M8's ook aan dat de spatborden 117, 118, 119 en 120 wel eens ontbraken.

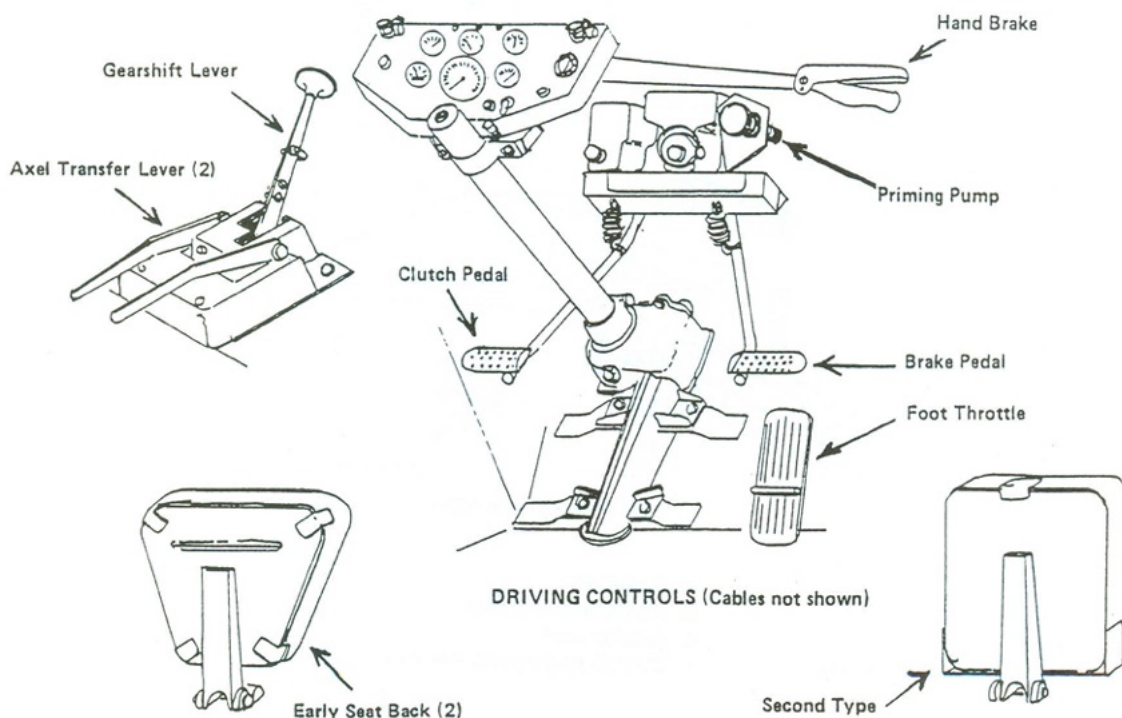
De Marbrig noch de KL had de mg-ring geplaatst (stap 11, nrs. 95, 96, 99 en 100). De mg-pintle 97 en 98 zat bij de Marbrig op de torenrand op 180° positie.

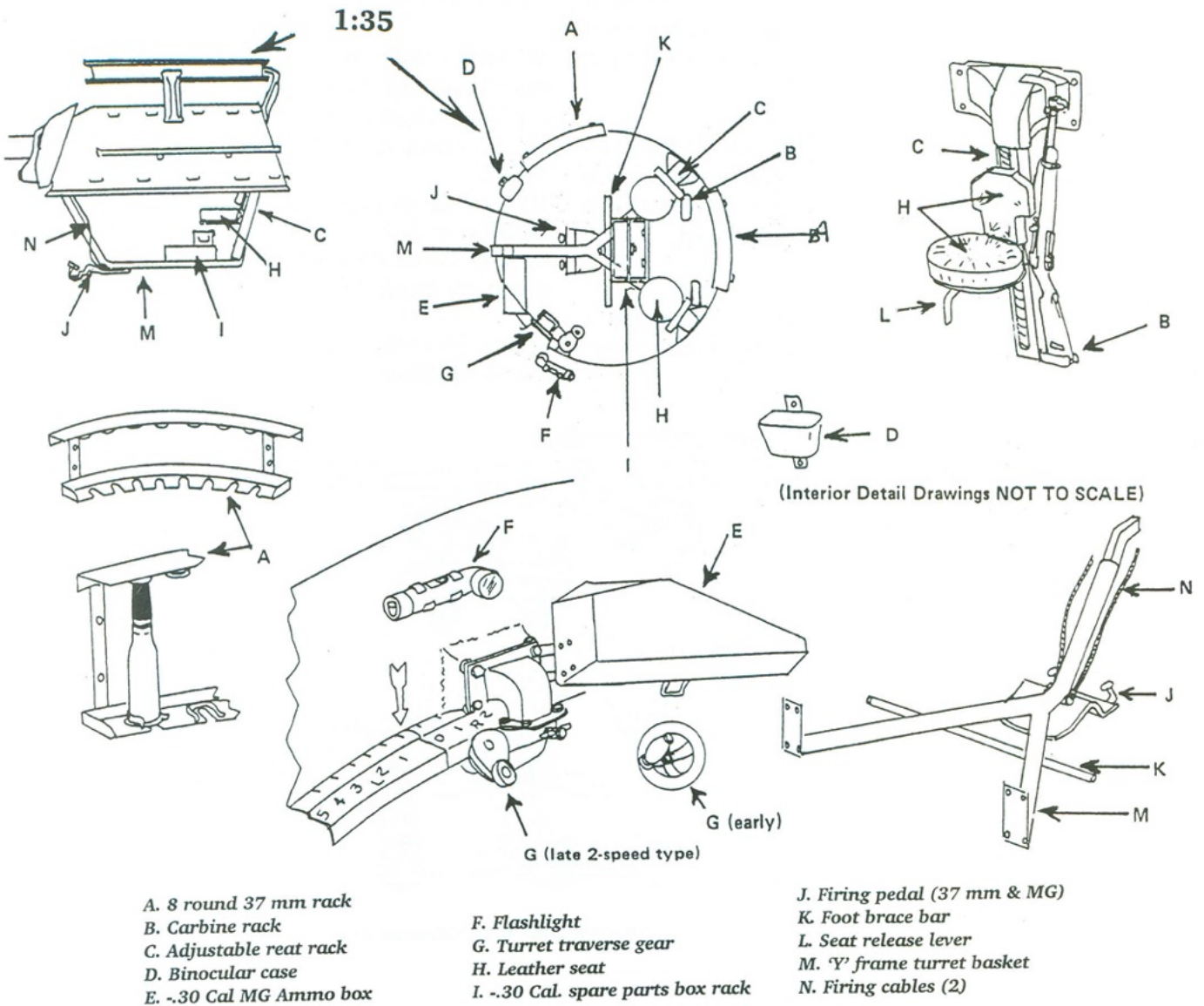
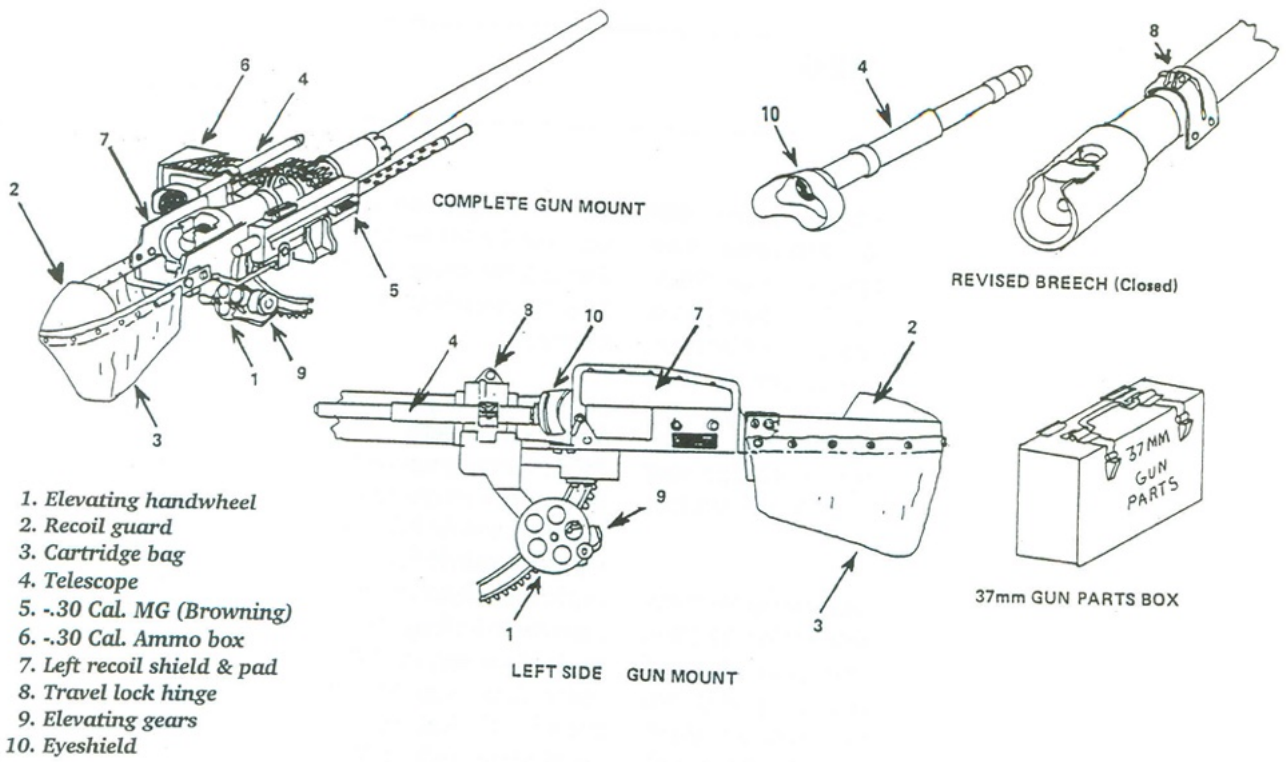
De toren is niet eenvoudig te bouwen: begin 88 en 89 aan elkaar te lijmen, zodanig dat het geheel t.o.v. 87 nog kan bewegen. Dan 2 x 83 en 87/89 aan de rand van 81 lijmen en goed laten drogen. De rest gaat redelijk.

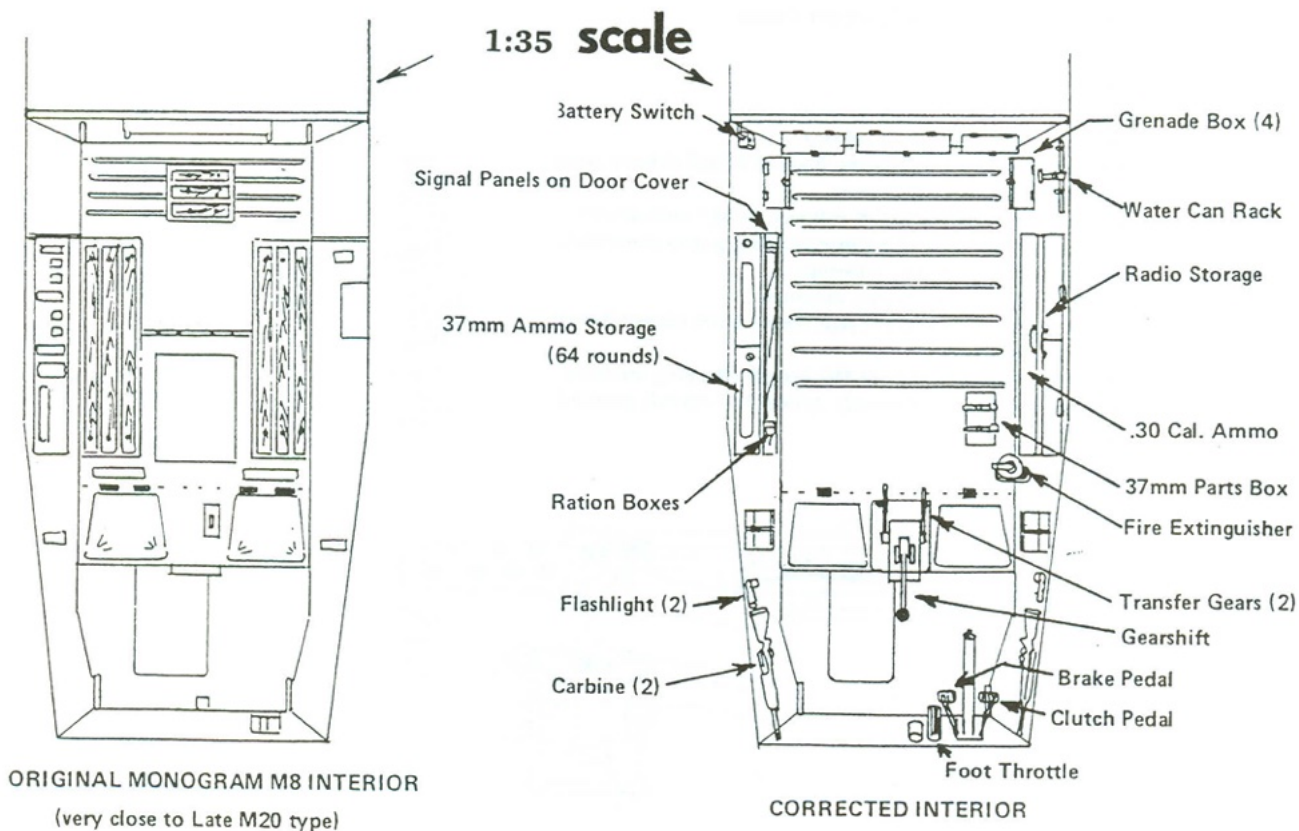
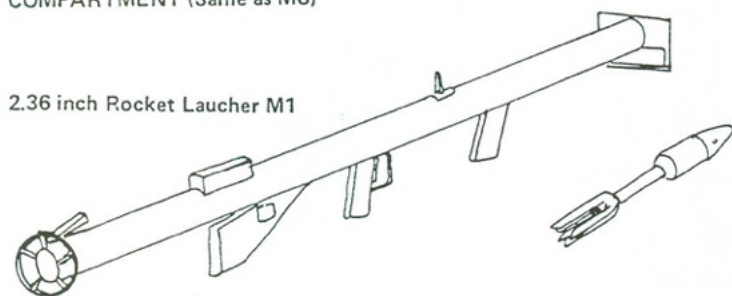
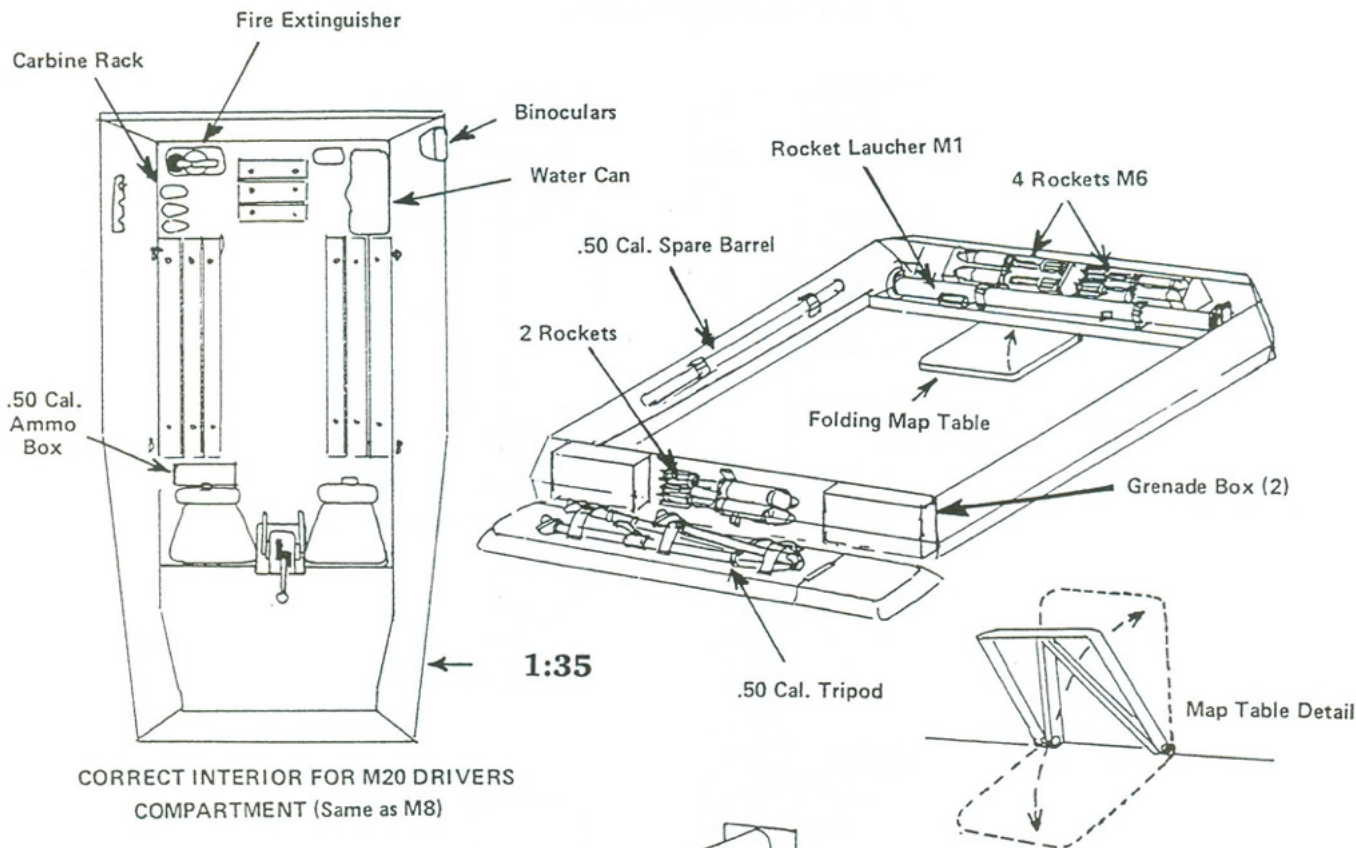
M8 stap 12 en M20 stap 11: zoals altijd bij Italeri modellen is de bak waarop de .50 munitiekist staat, vergeten. Zie de schets hoe het werkelijk moet.

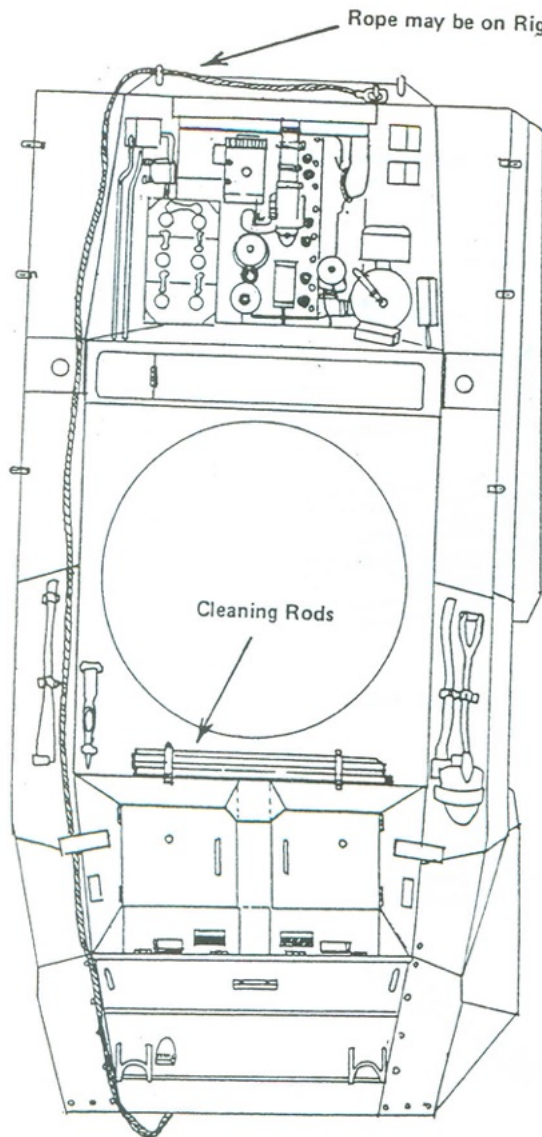
Hierna alle details aanbrengen uit de stappen 2, 8, enz.

Referte: DE TANK nr. 134, Pantserwagens M8 en M20, door Kees Blijleven

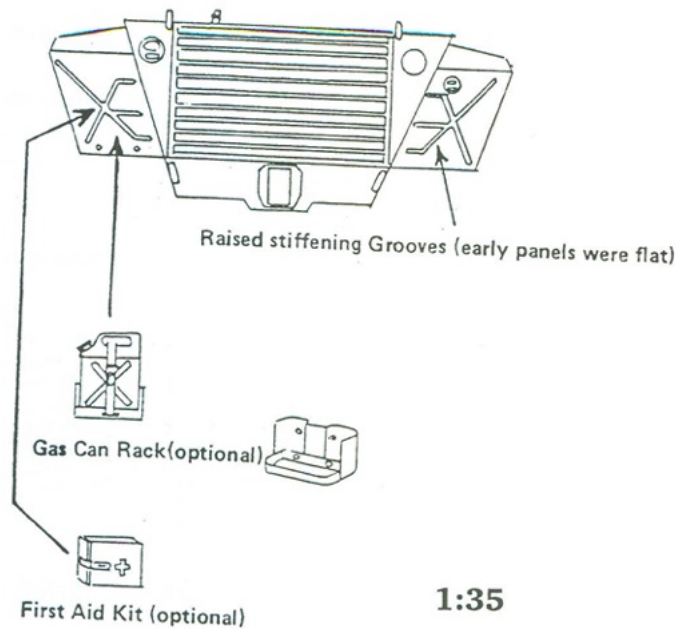

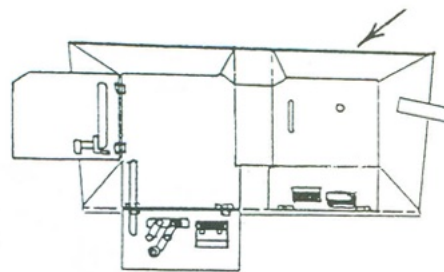

M20 HULL (Top)

Right Fender and Engine Cover not shown

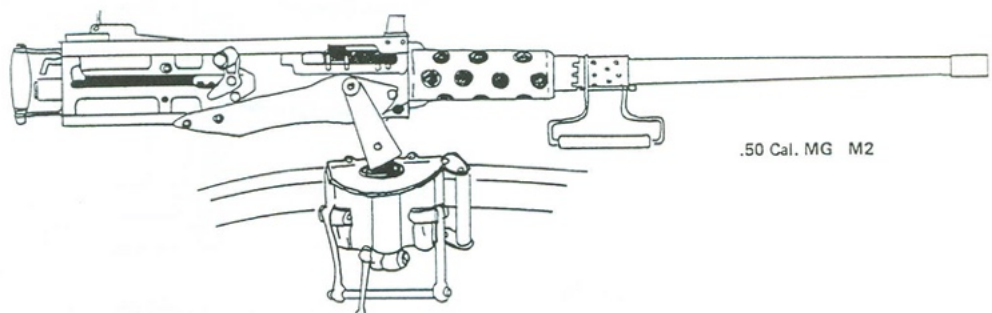
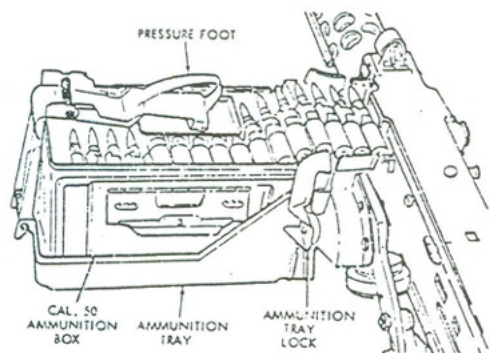
1:35

Asst. Drivers Hatch OPEN

INTERIOR COLORS:

- WHITE:** all interior (except for inside of turret)
- OLIVE DRAB:** Interior of turret, flashlights, back of SOME drivers seats, SOME floors repainted OD, aircleaner
- BLACK:** Gear shift lever, steering wheel & column, SOME instrument panels, instruments, battery, regulator, priming pump generator, water hoses, fan belts, compass, telescope
- RED (or Primer color):** Engine block, fan, exhaust.
- KHAKI (faded):** seat covers (some turret seat covers were Glossy Brown Leatherette), cartridge bag
- GUN MEYAL:** 37 mm gun breech, .30 cal MG breech (Bearing surfaces and slides were unpainted polished metal). SOME MG barrels painted GLOSSY olive green.

.50 Cal. MG M2

De mooiste boeken vindt U in de TMB Postorder Bookshop

FRANKRIJK

FRANCE 1940 - L'ARMEEMENT TERRESTRE. In 1940 beschikte Frankrijk over een uitgebreid arsenaal aan materieel. In dit boek een overzicht van de verschillende, toenmalige wapens van de Franse landmacht. 240 blz,

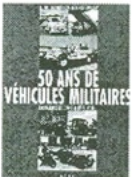
31 x 23,5 cm, 350 foto's, frans
Bestelcode: **FRANCE40** f 115,- / 2100 BF

CHARS DE FRANCE. Rijk geïllustreerd standaardwerk over de tanks van het Franse leger, van de eerste modellen tot de modernste Leclerc.

Veel aandacht voor de ook in Nederland gebruikte Renault FT 18 en de AMX 13 familie. Ook de door het Franse leger ingezette Panther tanks worden uitgebreid behandeld. 288 blz, 31 x 23,5 cm, 450 z/w- en 30 kleurenfoto's, frans

Bestelcode: **CHARF** f 112.50 / 2050 BF

50 ANS DE VEHICULES MILITAIRES EN FRANCE (deel 1). Prachtig overzicht van de wielvoertuigen die van 1944 tot nu door het Franse leger zijn gebruikt. Uit zelfde serie als "Chars de France".

192 blz, 31 x 23,5 cm, 350 z/w- en 60 kleurenfoto's, frans
Bestelcode: **MILF1** f 112.50 / 2050 BF

SPIELBERGER-SERIE

Waffensysteme Leopard 1 und Leopard 2

(herziene druk). Geheel herziene en geactualiseerde uitgave over de ontwikkeling van de Leopard tankfamilie. 400 blz, 26,5 x 23 cm, 473 z/w- en 37 kleurenfoto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL01** f 107,- / 1950 BF

Die Panzer-Kampfwagen I und II und Ihre Abarten. 164 blz, 26,5 x 23 cm, 212 foto's, Duits. Bestelcode: **SPIEL02** f 85,- / 1550 BF

Der Panzer-Kampfwagen III und seine Abarten. 168 blz, 26,5 x 23 cm, 215 foto's, Duits. Bestelcode: **SPIEL03** f 85,- / 1550 BF

Die gepanzerten Radfahrzeuge des deutschen Heeres 1905-1945. Gepantserde verkenning-, commando- en transportvoertuigen. 168 blz, 26,5 x 23 cm, 224 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL04** f 96,- / 1750 BF

Begleitwagen Panzerkampfwagen IV. Het standaardwerk over de beroemde Pz Kpfw IV. Veel info over de ontwikkeling alsmede tot nu toe onbekende varianten. 304 blz, 26,5 x 23 cm, 245 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL05** f 96,- / 1750 BF

www.transmobiel.com

Bezoek onze website! U vindt er de complete TMB Bookshop catalogus alsmede ons e-zine met artikelen, nieuwtjes en links. Ook kunt U gemakkelijk on-line boeken reserveren.

Halbketten-Fahrzeuge des deutschen Heeres 1909 - 1945. Overzicht van de half-rupsen van de Reichswehr en Wehrmacht. 172 blz, 26,5 x 23 cm, 383 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL06** f 85,- / 1550 BF

Der Panzer-Kampfwagen Tiger und seine Abarten. Prototypen, de ontwerpen van Henschel en Porsche alsook de seriefabricage. 220 blz, 26,5 x 23 cm, 628 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL07** f 96,- / 1750 BF

Spezialpanzerfahrzeuge des deutschen Heeres. Speciaal voor de Pioniere (genie) ontwikkelde uitvoeringen. Ook aandacht voor de experimentele E-serie. 156 blz, 26,5 x 23 cm, 280 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL08** f 85,- / 1550 BF

Der Panzer-Kampfwagen Panther und seine Abarten. Alles over ontwikkeling, techniek en seriefabricage. 288 blz, 26,5 x 23 cm, 468 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL09** f 96,- / 1750 BF

Die Rad- und Vollkettenzugmaschinen des deutschen Heeres 1871-1945. Wiel- en rupstrekkers voor artillerie en andere doeleinden. 216 blz, 26,5 x 23 cm, 348 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL10** f 96,- / 1750 BF

Die Panzerkampfwagen 35 (t) und 38 (t) und ihre Abarten 1920-1945. De tanks van het Tsjecho-Slovaakse leger, die ook door de Duitse Wehrmacht werden ingezet. 408 blz, 26,5 x 23 cm, 720 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL11** f 107,- / 1950 BF

Beute-Kraftfahrzeuge und Panzer der deutschen Wehrmacht. Overzicht van buitgemaakte typen tanks, auto's en vrachtwagens (ook Nederlandse voertuigen). 326 blz, 26,5 x 23 cm, 698 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL12** f 96,- / 1750 BF

Sturmgeschütze - Entwicklung und Fertigung der sPAK. Ontwikkeling en productie van de sPAK, de zware anti-tankkanonnen op onderstellen van de Panzer III en IV. 256 blz, 26,5 x 23 cm, 245 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL13** f 96,- / 1750 BF

Leichte Jagdpanzer. Ontwikkeling en fabricage van de lichte Jagdpanzer IV. Ook alles over de Jagdpanzer 38 Hetzer. 200 blz, 26,5 x 23 cm, 305 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL14** f 96,- / 1750 BF

Schwere Jagdpanzer. Ontwikkeling, productie en inzet van de "rijdende vestingen" Jagdpanther en Jagdtiger alsook de tankjagers Ferdinand en Elefant. 204 blz, 26,5 x 23 cm, 241 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL15** f 96,- / 1750 BF

Die Kampfpanser der NVA. Foto's, feiten en gegevens over de Sovjet-tanks T34/76, T34/85, JS II, PT76, T54, T55, T72 en hun varianten, zoals deze in de DDR werden gebruikt. 208 blz, 26,5 x 23 cm, 75 foto's, Duits

Bestelcode: **SPIEL16** f 96,- / 1750 BF

OVERIGE BOEKEN

KRAFTFAHRZEUGE UND PANZER. Duitse militaire wiel- en rupsvoertuigen uit de periode 1900 tot 1982 (16e, bijgewerkte druk). Meer dan duizend foto's en uitgebreide technische gegevens. Zeer goed naslagwerk. 664 blz,

17,5 x 24,5 cm, 1228 foto's, Duits

Bestelcode: **KFZPAN** f 92.50 / 1690 BF

RAD- UND KETTENFAHRZEUGE DER BUNDESWEHR IN DEN 90ER JAHREN. Overzicht van al het moderne materieel van de Bundeswehr. Ook prototypen. 320 blz, 23 x 26,5 cm, 350 z/w- en 20 kleurenfoto's, Duits

Bestelcode: **BW90** f 92.50 / 1690 BF

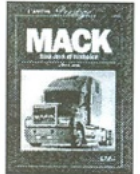
FAUN - GIGANTEN DER LANDSTRASSE

De eerste FAUN's verlieten in 1906 de fabriek. Later begon men ook speciale voertuigen te bouwen. Wie kent niet de stoere FAUN legerwagens?

Complete historie en alle producten. 220 blz, 24 x 17 cm, ca. 330 foto's, Duitse tekst

Bestelcode: **FAUN** f 85,- / 1500 BF

MACK, 100 ANS D'HISTOIRE. De geschiedenis van de beroemde truckfabriek, die in een eeuw tijd zoveel mooie civiele en militaire modellen met de bekende bulldog heeft afgeleverd. 96 blz, 28,5 x 21 cm, 200 foto's, frans

Bestelcode: **MACKF** f 74.50 / 1350 BF

MILLENIUM BUG - DE VW KEVER IN FOTO'S. Dit hele mooie foto-album bevat o.a. nooit eerder gepubliceerde, pas ontdekte foto's van VW prototypen uit de jaren dertig.

160 blz, 25 x 25 cm, 450 foto's, Nederlands

Bestelcode: **MILBUG** f 69.50 / 1390 BF

BESTELLEN IS EENVOUDIG:

Maak het betreffende bedrag met vermelding van de bestelcode(s) over op één van onderstaande rekeningen:

Nederland: Rabobank 1605.02.047
Postbank 1304466

België: prk 000-1497205-10

In beide gevallen t.n.v. Johan van Loon. Vermeldt bij telebankieren of girotel a.u.b. ook uw postcode + huisnummer. Wij sturen U het bestelde zo snel mogelijk toe.

Prijzen geldig in Nederland en België, inclusief BTW, verzendingskosten en een stevige, beschermende verpakking. Op alle boeken geldt onze omruilgarantie bij fabricagefouten. Levering uitsluitend bij vooruitbetaling.

Wijzigingen voorbehouden.

Uitgeverij Transmobiel Belgium
Van der Taelenstraat 40 A, B-2840 Rumst

Telefoon : 00-32-3-288 96 40

E-mail : jvanloon@pandora.be

VOORDELIGE MATERIALEN VOOR DIORAMABOUW, rommelschuur en naaimandje kunnen ware schatkamers zijn.

door Willem Paulus

Al sinds mijn jeugd ben ik gefascineerd door diorama's. Ik herinner me dat ik als achtjarige Madurodam bezocht. Daar, in dat ultieme diorama, kroop ik op m'n knieën om maar niets te hoeven missen van die geheimzinnige miniatuurwereld achter de gevels van de gebouwtjes.

Later, omstreeks mijn 11^e jaar kwam ik in aanraking met plastic modelbouw. Aurora en Lindbergh waren in die tijd de topmerken. Ik was diep onder de indruk van de afwerking en de detaillering die de fabrikanten hun modellen meegaven. Heel wat beter en verfijnder dan die van de gangbare speelgoedmodelletjes als Dinky Toys en Siku bijvoorbeeld. Toen ik nog weer wat later in het bezit kwam van een M48A2 en M3 halftrack van Monogram raakte ik volledig in de ban van die boeiende hobby: model- en dioramabouw. Want zulke realistische modellen zet je niet zomaar neer. Nee, die plaats je in een natuurgetrouw landschap.

En zo ontstond op het boekenplankje boven mijn bed iets dat nu misschien heel voorzichtig een voorloper van een diorama zou kunnen heten. Primitief en aarzelend, maar toch...

Met behulp van gele pottenbakkersklei modelleerde ik een landschap, plantte daarin naar mijn idee realistisch ogende bomen van heidetakjes, gekroond met rendiermos en trok in de vochtige klei wiel- en tracksporen. En passant ontdekte ik ook het 'wheatereen' van de modellen. Vegen gele klei op neus en tracks van de tank en de halftrack maakten die voertuigen in mijn ogen bijna echt ...

Helemaal enthousiast raakte ik omstreeks 1972. Toen trof ik in een bouwdoos van Monogram een beschrijving voor het bouwen van diorama's aan. Tot op dat moment had ik nog nooit van Sheperd Paine gehoord. Nadien werd hij mijn grote held. Ik bewaar deze beschrijving, voorzien van zwart/wit foto's (!) nog steeds als een kostbaar relikwie.

De kleurenafbeeldingen van diorama's in de Tamiyacatalogus van 1974 deden mij watertanden. En toen in 1976 voor de allereerste keer de foto's van het werk van François Verlinden in deze catalogus prijken was ik helemaal verkocht. Uren bestudeerde ik deze meesterwerkjes om er achter te komen welke materialen en technieken de begaafde Belg had toegepast om dit soort adembenemende resultaten te bereiken.

Nog steeds kan ik wegdromen boven deze foto's en de afbeeldingen die verschenen in daaropvolgende catalogi en nog later de eigen uitgaven van de 'Verlinden Way'.

Over de stormachtige ontwikkeling die 'Verlinden Products' daarna doormaakte hoef ik de rechtgeaarde modelenthousiast vermoedelijk niets te vertellen. Dat zou trouwens buiten de orde van dit verhaal vallen, maar het vormt in feite wel de aanleiding tot dit geschrijf.

Want in het kielzog van het succes van Verlinden roerden zich opeens allerhande 'dioaramatoeleveringsbedrijfjes' op de markt. Zo langzamerhand begint het er op te lijken dat het bouwen van een aantrekkelijk diorama onmogelijk is zonder attributen van een van deze firma's. Op zich geen probleem, ware het niet dat al deze firma's behoorlijk van prijzen weten.

Dat nu stuit me steeds meer tegen de borst. Zowel het idee dat het vrijwel onmogelijk zou zijn een diorama te maken zonder de hulpmiddelen van 'Verlinden', 'Diotech' of 'Custom Dioramic', om er maar eens een paar te noemen, als de vaak zeer hoge prijzen die deze fabrikanten voor hun producten vragen. Natuurlijk staat het ieder vrij zoveel als hij kan en wil te besteden aan het vaak voortreffelijke materiaal van deze firma's. Maar, kan het ook zonder, vraag ik me vaak af.

Ik denk dat het antwoord 'ja' kan zijn. Goed, aan foto-etsen komen we natuurlijk niet toe. Maar ook zonder dat zijn met eenvoudige en goedkope huistuin- en -keuken materialen heel aardige effecten te bereiken.

Van de hierna genoemde tips zijn sommige afkomstig van de grote Verlinden zelf, toen hij nog een van ons was. Andere heb ik opgediept uit stoffige hobbybladen uit de tijd dat er simpelweg nog niets te koop was om een diorama aantrekkelijk te maken. Weer andere heb ik zelf bedacht. Allemaal heb ik ze ooit wel eens op praktische haalbaarheid getoetst. De meeste kosten vrijwel geen geld, wel tijd. Maar is een ander woord voor 'hobby' niet 'tijdverdrijf'?

Om misverstanden te voorkomen, dit artikel beschrijft dus niet hoe je een diorama moet bouwen. Daar zijn andere voortreffelijke verhalen over geschreven. Door Sheperd Paine bijvoorbeeld. Of door François Verlinden. Dit artikel is niet meer dan een opsomming van materialen en een aanwijzing voor het gebruik daarvan. Materialen die of heel voordelig zijn aan te schaffen of te vinden zijn in rommelschuur, keukenkastje, verbanddoos of naaimandje.

Basis

Als basis voor een diorama is eigenlijk van alles te gebruiken. Een stuk multiplex, op maat gezaagd,

netjes afgewerkt en behandeld met een blanke of een transparante kleurlak is veel gezien. Een goedkope wissellijst of een vreselijk schilderijtje van de rommelmarkt kan ook een verrassende ondergrond voor een diorama in wording opleveren. Ook een vlakke natuursteen kan bruikbaar zijn.

Zand en grond.

Voor het maken van het 'grondwerk' zijn vele materialen geschikt. Porion, een kant en klaar reparatiemortel, is mijn persoonlijke favoriet omdat het krimpvast is. Maar ook stopverf, zelfhardende boetseerlei, bijvoorbeeld DAS, of papier-maché en eigenlijk ieder stopverfachtig product is bruikbaar om een bodem mee te modelleren. Ooit heb ik wel eens van enigszins ingedroogde speciaal-lijm voor piepschuim een fraaie ondergrond voor een klein diorama geformeerd.

Voor het verbeelden van zand- of kleigrond raden veel dioramabouwers het gebruik van heel fijn zand aan. Ik geef de voorkeur aan klei- of leempoeder. Iemand die in een kleigebied woont kan volstaan met een kluit van een stuk bouwland te laten drogen en vervolgens te verpulveren. Omdat ik zelf op zandgrond woon heb ik in eerste instantie m'n toevlucht genomen tot achtergebleven leemresten op mijn tentharingen na een vakantie in Normandïe. Bij elkaar gekneet tot een bal en daarna gedroogd leverde mij dit een voortreffelijk brok materiaal om zand- of kleigrond mee te suggereren. Een oud theezeefje fungeert als rasp en de kleipoeder blijft met behulp van met water verdunde houtlijm voortreffelijk op de ondergrond zitten. Later ontdekte ik dat ook molshopen in kleigebieden een rijke bron van 'bodembedekkers' zijn. Variatie in kleur is te bereiken door lichtere en donkere kleipoeders te mengen. Iedere vakantie levert me dan ook steeds weer een zakje kleurrijke kleipoeder op (zie de foto hiernaast).

Voor wie het uit de natuur verzamelen van materiaal onmogelijk, of teveel werk is: iedere hobbyzaak kan je helpen aan pottenbakkersklei, in alle kleuren, maar uiteraard tegen betaling!

Gras

Gras, met name droog gras, is goed te vervaardigen met behulp van uitgeplozen touw van strobalen. Dat moet dan wel sisaltouw zijn, niet een of ander kuststof touwtje. Voor wie dat moeilijk te verkrijgen is kan een goedkope scheerkwast uitkomst bieden. De haren daarvan zijn goed op kleur te brengen en kunnen heel aardige 'graspollen' simuleren.

Voor kort groen gras heb ik helaas nog geen beter alternatief kunnen vinden dan kant en klaar gekocht strooisel. Maar dan wel de voordelige variant die modelspoorwegbouwers gebruiken. Het is de moeite waard de prijs daarvan te vergelijken met die van het aanbod voor tankhobbyisten.

Bomen en struiken

Bomen en struiken zijn uiteraard te fabriceren van kleine takjes, fijn vertakte boomwortels of zelfs van rendiermos. Een naar mijn idee bevredigender resultaat levert het letterlijk in elkaar draaien van bomen met behulp van elektriciteitsdraad. Inderdaad, dat is heel veel werk. Typisch iets voor een landerige regenachtige namiddag. Of voor een verloren uurtje in de vakantie. Zelf neem ik altijd een doosje draad en tangetjes mee naar de camping.

Neem voor de stam enkele eindjes (afval) installatiedraad, al of niet voorzien van isolatie. De hoeveelheid hangt af van de dikte die je de stam wilt geven. Vier of vijf geeft doorgaans goede resultaten. De lengte hangt af van de hoogte en de vorm die de boom uiteindelijk moet krijgen. Daar zijn uiteraard geen vaste maten voor. Draai de draden die de stam moeten gaan vormen tamelijk strak in elkaar en vorm met de overgebleven uiteinden een takkenkroon. De dikte van die takken kun je in dit stadium nog variëren door twee of meer draden verder in elkaar te draaien. Dit staketsel vormt de basis van de boom.

Deze opname illustreert de diverse wordingsstadia van een boom.

Neem vervolgens een 'bosje' dunne koperdraadjes, de 'aders' van een afgedankt elektriciteitsnoer zijn hiervoor prima geschikt. Zorg voor voldoende lengte. Draai dit bosje om te beginnen in de groeven van de 'stam' en vervolgens om een van de 'takken'. Laat onderweg hier en daar wat losse draadjes hangen. Deze vormen straks de hele dunne twijgjes. Als je al draaiend aan het eind van de 'tak' bent gekomen kun je het bosje in drie of vier sliertjes uiteen laten vallen.

Ieder sliertje kun je vervolgens verder in elkaar draaien tot weer een 'tak' en splitsen in tweeën of drieën tot je uiteindelijk drie of vier dunne 'twijgjes' overhoudt. Dit hele proces herhaal je net zo lang tot je tevreden bent over het formaat van de boom..

Vervolgens kun je boom en takken in iedere gewenste stand buigen. Afwerken van het geheel kan met behulp van papieren afplakband. Wikkel dit rond de 'stam' en de dikste 'takken'. Spuit het geheel vervolgens in een donkere basiskleur. Welke is eigenlijk niet zo belangrijk, als de koperkleur maar weg is. Dompelen in een donkere verfsoort gaat ook. Sla in dat geval de overtollige verf er af en houd er rekening mee dat op sommige plaatsen, vooral tussen de

heel dunne twijgjes, ongewenste verdikkingen zullen ontstaan. Knip of peuter die later weg.

Boombladeren

Na het uitvoeren van dit proces heb je prachtige, maar kale bomen ter beschikking, uitstekend bruikbaar in een winterlandschap. Voor een meer zomerse omgeving zullen ze met blaadjes getooid moeten worden.

Boomblaadjes zijn te fabriceren van gebruikte theeblaadjes. Verzamel een aantal gebruikte theezakjes. Spoel ze enkele keren uit zodat de thee kleur en -geur zoveel mogelijk verdwenen zijn. Knijp ze stevig uit en laat ze drogen. Maak, als de blaadjes eenmaal goed droog zijn, een melkachtige oplossing van water en plakkaatverf. Het best werkt de verf uit een tube. Gebruik de meest lichtgroene verf die je kunt vinden. Het bruin van de theeblaadjes en het lichtgroen van de verf zal de juiste 'boombladkleur' opleveren. Laat het geheel opnieuw drogen.

Besluit (plantenspuit!) de bomen met, of dompel ze in, een verdunning van houtlijm en water. Strooi vervolgens de gedroogde blaadjes over de vochtige 'takken'. Dit levert al een heel aardig effect op. De vervolmaking is als volgt te realiseren. Verzamel een hoeveelheid katoenen draadjes van diverse lengtes. Sop deze in de oplossing van houtlijm en water. Als je witte dra-

adjes hebt, kun je deze ook gebruiken. Het is belangrijk dat de draadjes goed doorweekt zijn. Als je witte draadjes hebt, kun je deze ook gebruiken. Het is belangrijk dat de draadjes goed doorweekt zijn.

den gebruikt, meng dan ook nog even een flinke scheut zwarte of bruine (plakkaat)verf door het mengsel. Haal de natte draden vervolgens door een hoopje droge blaadjes of bestrooi ze ermee. Drapeer de aldus ontstane 'bladerslingers' vervolgens grillig over de bomen, in hoeveelheden die je zelf fraai acht. Als het geheel gedroogd is kun desgewenst de boom een beetje bijknippen. 'Bladerslingers' die er al te zeer als zodanig uit zien kun je door ze op ver-

schillende plaatsen door te knippen op twijgen laten lijken.

Een snellere methode, die naar mijn idee wel bruikbare maar minder mooie resultaten oplevert, is de draadjes te vervangen door plukjes verband gaas. Doorweek de plukjes met het water/lijm/verfmengsel, haal ze door de droge blaadjes en vlij de aldus ontstane 'bladerbosjes' tussen de 'takken'. Zorg daarbij wel dat het verbandgaas absoluut onzichtbaar is.

(wordt vervolgd)

Een oproep aan eigenaren van 1/16 RC tanks i.v.m. TWENOT 25!

De 25e verjaardag van de TWENOT moet een speciale dag worden en daarvoor willen we iets unieks proberen te organiseren.

Binnen de TWENOT zijn de *Radiografische Modellen* een beetje een ondergeschoven kindje. Mede hierdoor hebben de RC-leden via de TWENOT eigenlijk weinig contact en weinig te doen met hun modellen*. Wat zou er nu mooier zijn om daar een keer speciale aandacht aan te besteden ?

***Het idee is om op de
25e verjaardag 25 radiografische Tamiya 1/16 tanks
bij elkaar te krijgen.***

Dit is een mooie gelegenheid om een aantal "dezelfde" modellen naast elkaar te zetten, die allemaal op een andere manier zijn gebouwd of verbouwd. Het zal afhangen van het enthousiasme en het aantal deelnemers, maar het ligt in de bedoeling om dan een mock-battle te gaan uitvoeren, waarbij bijvoorbeeld een tiental Tigers een 1/16 dorpje in formatie aanvalt, dat wordt verdedigd door een aantal Shermans. We doen dus met name een beroep op rijdende modellen (wat beslist niet zegt dat statische modellen niet welkom zijn!)

Heeft u interesse en wilt u meer weten of aanmelden ?

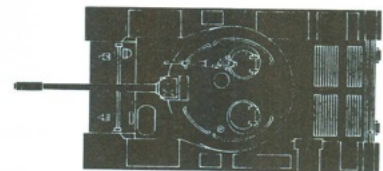
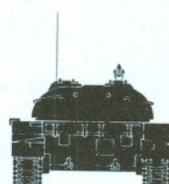
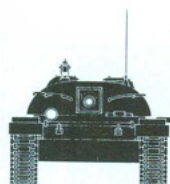
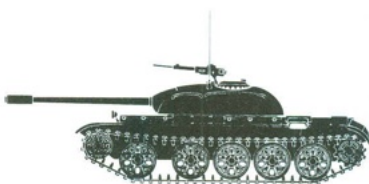
Ton Burger,

E-mail:

*) De RC Armour Group Holland is er speciaal voor RC-modellen. Er zijn echter ook niet-RCAGH-ers die toch rijdende modellen hebben.

T 54

Al sinds het begin van het opbouwen van mijn verzameling 1:76 en 1:72 modellen van militaire voertuigen word ik gefixeerd door het schier onbeperkte aantal voertuigvarianten dat gedurende WO2 door de Duitse Wehrmacht is ontwikkeld en gebruikt. Niet alleen door de enorme variatie van modellen die dit voor modelbouwers oplevert, maar vooral vanwege de vaak baanbrekende ontwikkelingen en de technische vindingrijkheid welke vanwege de beperkte beschikbare middelen aan het eind van de oorlog door Duitse ingenieurs werd tentoongespreid.

Bij het opbouwen van een verzameling valt duidelijk te zien dat de geallieerden op volume waren gericht en dat er aan de Duitse kant (te veel) aandacht aan prototypes en de verdere ontwikkeling van subtypes werd besteed. Op een bepaald moment valt het modelbouwersoog dan op voertuigen welke in zeer geringe mate of in het geheel niet daadwerkelijk zijn ingezet. Hoewel ik me ervan bewust ben dat smaken verschillen, wil ik in dit verband nader ingaan op een specifieke voertuigontwikkeling welke in bijzondere mate tot mijn verbeelding spreekt. Dit met de nadrukkelijke opmerking dat het hier een speurtocht met veronderstellingen en aannames betreft, waaraan zeker geen definitieve specificaties kunnen worden ontleend, maar waaruit een aardig prototypemodel en verdere discussies zouden kunnen resulteren.

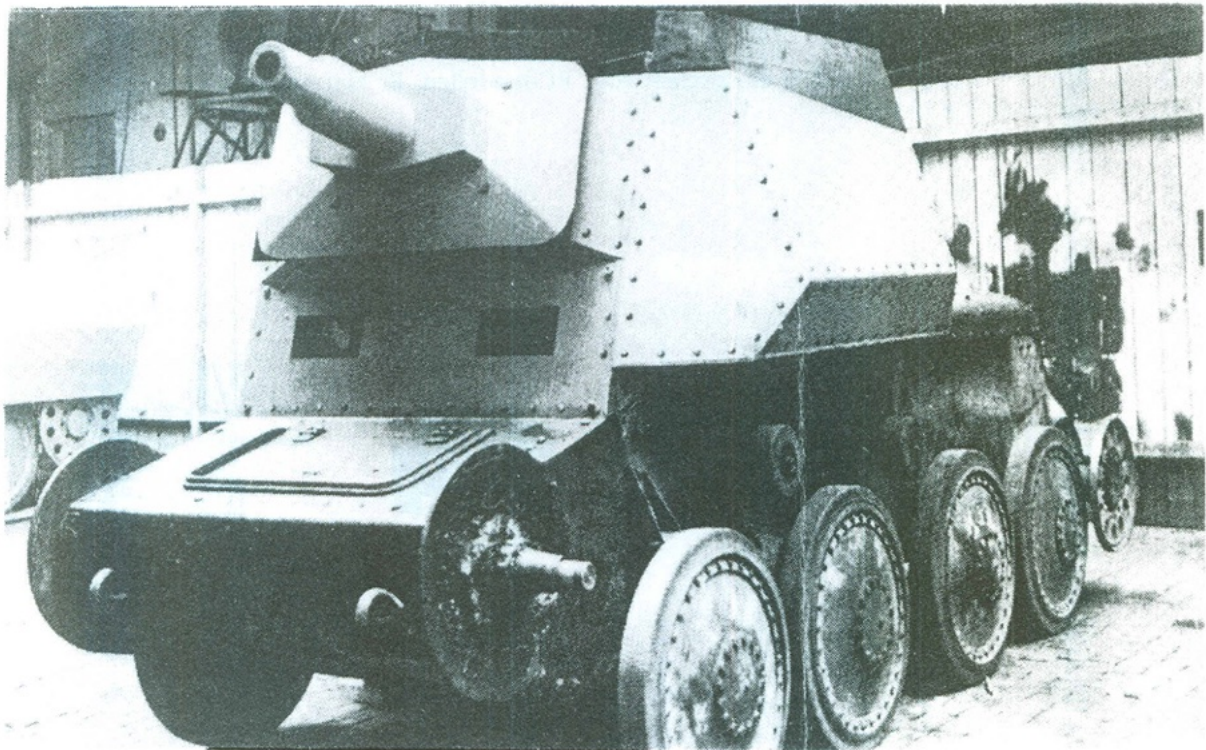
De **SchPzWg 38(t)** komen we op blz. 148 van de 'Encyclopedia of Tanks' van Duncan Crowe en Robert J. Icks tegen in een summier beschrijving van wat het eerste volledig gepantserde volrups personeelsvoertuig geweest zou kunnen zijn, in de geest van de latere M113 en tijdgenoten. Dit prototype zou dateren uit

1945 en was een van de eindontwikkelingen van het zeer succesvolle onderstel van de Tsjechische LT vz 38 tank. Volgens deze beschrijving betreft het een houten prototype van een met een wiel verlengd onderstel, met geheel gepantserde romp, waarop een AA type toren met een 2 cm KwK 38, identiek aan de late versie van de toren van de Sd.Kfz. 222.

Aangezien iedere modelbouwer wel weet hoe het loopwerk van de 38(t) er uitziet, kun je je al iets van dit voertuig voorstellen, maar echt weten hoe het er uitzag, nee dat net weer niet.

Enige tijd later zat ik te bladeren in het boek 'Czechoslovak Armoured Fighting Vehicles' van Hilary Doyle en Charles Clement, waarin een schat aan gegevens en foto's staat van juist deze serie voertuigen. Ook aan prototypes waren enkele opnames gewijd, afkomstig uit de Bohemisch-Marische Maschinenfabrik. Het is hier dat de hele serie van alle varianten van het 38(t) voertuig gedurende de oorlog tot op de laatste dagen is uitgevoerd. Op blz. 83 zie je een opname van gebouwde prototypes van de 'Vollkettenaufklärer 38(t)', een toekomstige, op de Hetzer gebaseerde lichte wapendrager. Het valt op dat deze prototypes gebruik maken van het standaard 38(t) chassis i.p.v. de verbrede versie van de Hetzer.

Van deze afbeelding heb ik een afdruk vergroot, waarop op de achtergrond duidelijk een achterdetail van de houten 'mock up' SchPzWg 38(t) is te zien. Nu begon het voor mij echt te leven, omdat duidelijk is te zien dat de achterzijde behalve het wiel en de rups van de 38(t) een rompontwerp heeft dat veel gelijkens vertoont met de achterzijde van het halfrupsvoertuig **Een BMM fabrieksfoto van het prototype van de Vollkettenaufklärer 38(t). Let op het prototype van het gepantserde personeelsvoertuig links op de achtergrond.**

SdKfz.251 Ausf.D, inclusief de houder voor de MG (het galgje). Nu is het een bekend feit dat de productie van dit laatste voertuig tegen het einde van de oorlog voornamelijk plaatsvond in Tsjechië, bij o.a. Tatra en Skoda en dat er zelfs na de oorlog in Tsjechië is verdergegaan met de productie van de eindversie van zowel de Hetzer als de SdKfz.251D, de laatste als OT810. Ik vond een plaatje plus enkele gegevens in de Squadron Signal series over de SdKfz.251 die mijn verhaal ondersteunen.

Zowel in 'Deutsche Flakpanzer bis 1945' van Walter J. Spielberger als in het boek van Doyle en Clement zijn gegevens te vinden over het uiteindelijk voor de SchPzWg 38(t) bedoelde onderstel. Dit onderstel was namelijk, zoals eerder opgemerkt, met een loopwiel verlengd ten opzichte van het 38(t) onderstel dat voor de Hetzer en de varianten daarvan zou worden gestandaardiseerd. De omschrijving van het verlengde onderstel luidde 'Fahrgestell für Panzerjäger 38(d)'. Hierop konden dan de toepassingen van zwaardere wapensystemen van de PzKpfw.III en IV, zoals Sturmhaubitze 42 en Kugelblitz AA torens, standaard op worden ondergebracht.

Behalve het extra loopwiel en de laatste versie aandrijf- en spanwiel verschilde ook de motor en het aandrijfgedeelte van de eerste versie. De motor was een Tatra 12 cilinder luchtgekoelde dieselmotor, welke 220 pk leverde. Het feit dat in de strijd om Praag een Hetzer met een 3 cm Mk.108/38 bestemd voor de zgn. 'Kleine Kugelblitz auf Fahrgestell 38(d)' werd gebruikt, bevestigt de relatie naar de beide prototypes die bij BMM werden ontwikkeld.

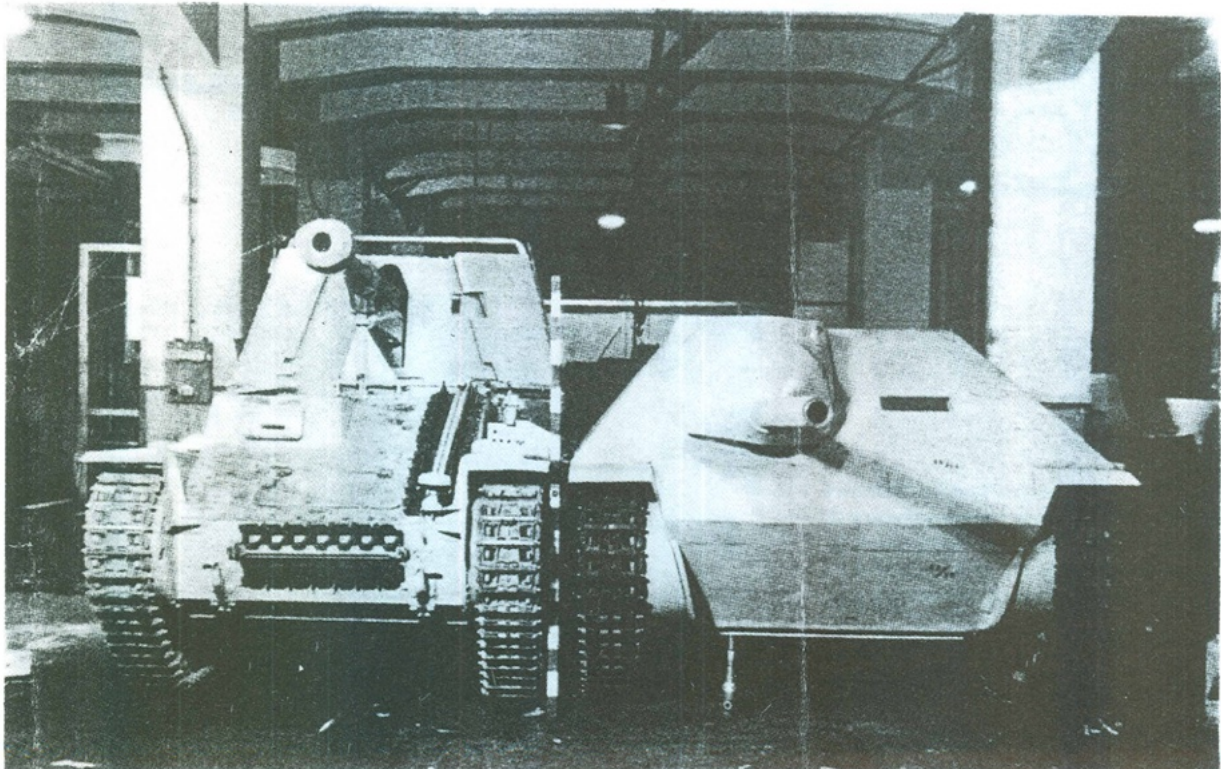
Het boek geeft ook de lengte van het in ontwikkeling zijnde prototype, n.l. 6,2 meter bij een totaalgewicht van 12 ton. De breedte was al eerder vanwege de verbreding van het chassis t.b.v. de Hetzer, gebracht op

2,63 meter i.p.v. de oorspronkelijke 2,1 meter. De foto onderaan de pagina geeft duidelijk het verschil aan met de onderstellen van de bestaande 38(t) serie voertuigen. De pantsering bedroeg in de specificatie van 1944 30 mm aan de voorkant en 20 mm aan de zij-kanten. De vaste bemanning bestond uit vier personen, er konden tevens in de achterste sectie acht volledig bewapende infanteristen worden vervoerd.

De Tatra motor gaf het voertuig een topsnelheid van 30 km/uur en een actieradius van 200 km. De afmetingen van de SdKfz.251 Ausf.D worden gegeven als 5,8 meter lang, 2,1 meter breed en 1,75 meter hoog, bij een gewicht van 9 ton.

Aangezien de eerste prototypes nog zijn gebaseerd op het 38(t) chassis, valt op dat de breedte gelijk is aan die van de 251D, n.l. 2,1 meter. De lengte van het met een wiel verlengde chassis van een 38(t) zou gemakkelijk ondergebracht kunnen worden in de bestaande 5,8 meter lengte van de SdKfz.251D, waarop gedurende de laatste oorlogsmaanden reeds met succes de toren van het verbeterde type voor de KwK 38 was toegepast ('Mittlerer Schützenpanzerwagen mit 2 cm Flak38 und MG42 in Hängelafette 38' SdKfz. 251/23, Deutsche Flakpanzer bis 1945, Walter J. Spielberger, blz. 70). Betreffende voertuigen zijn haast zeker gebouwd bij Tatra, omdat hier de productie nog het langst kon worden voortgezet.

Op dit punt begin ik te redeneren dat het in die fase van de oorlog voor de Duitsers wel heel logisch moet zijn geweest de reeds lopende productie van de SdKfz.251 Ausf.D rompen bij Skoda en Tatra te combineren met de geplande, te verlengen onderstellen van *Een vergelijkingsfoto van de 7,5 cm Pak Sfl. auf Pz.Kpfw. 38(t) Sd.Kfz.138 'Marder' Ausf.M en het prototype van de Jafdpanzer 38(t). BMM-fabriek, Praag, voorjaar 1944.*

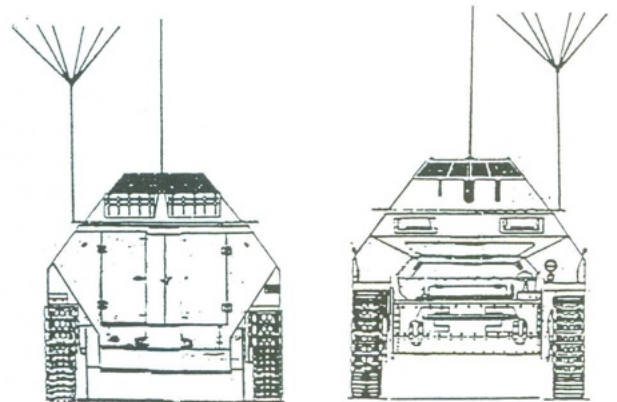
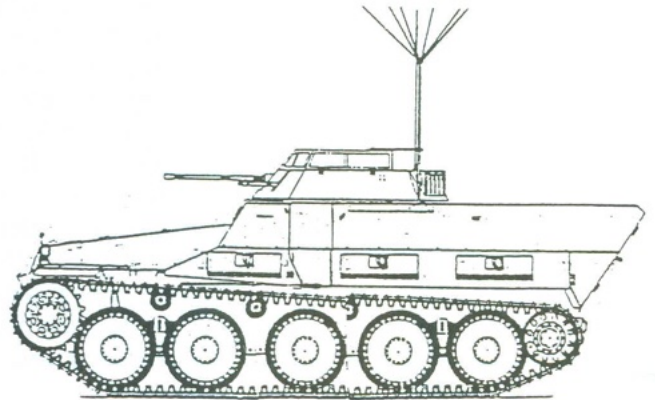
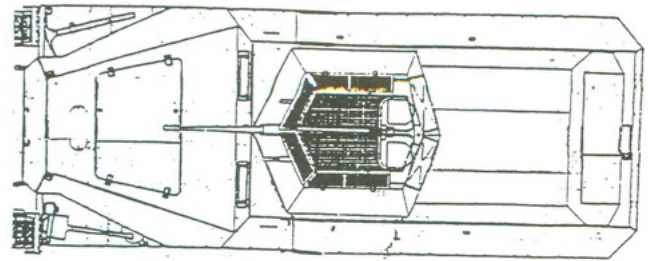
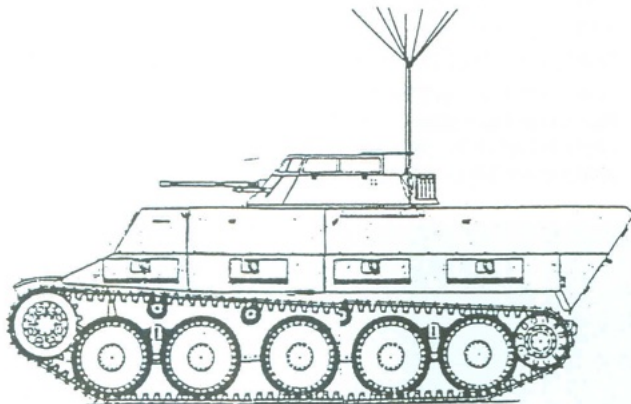
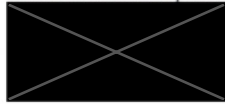
BMM met de eerder genoemde Tatra motor voorin. Hierdoor zou zonder verdere ingrepen in bestaande productielijnen bijna geheel aan de ontwerpeisen van de Schützenpanzer 38(d) kunnen worden voldaan.

Hierop heb ik de schaar gepakt en ben aan het plakken en knippen geslagen met schaaltekeningen van zowel het onderstel 38(t) als de SdKfz.251D plus een late koepel met 20 mm KwK38, en wat schetst mijn verbazing dat alles wonderwel past!! Bijgaand de vrucht van mijn arbeid afgebeeld in twee mogelijkheden. Is het een leuk model of niet?

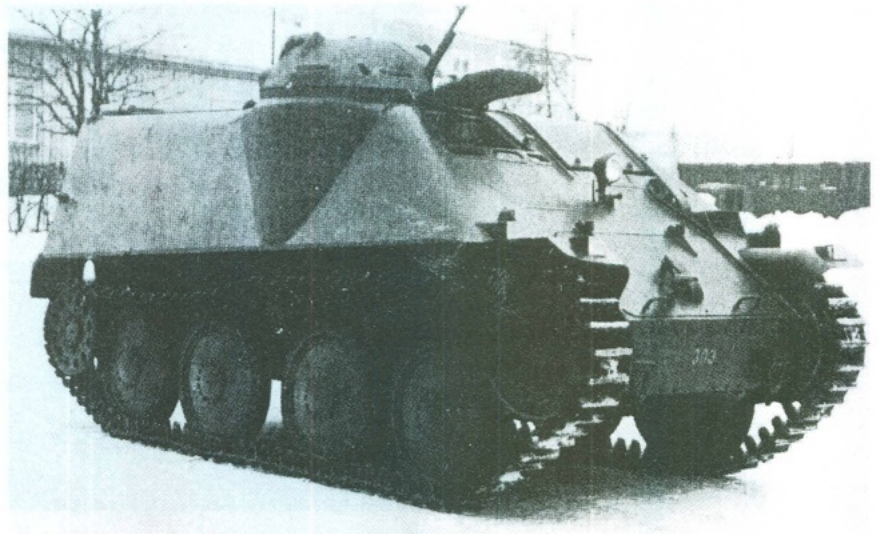
Tegelijk besef ik dat het na de oorlog in 1957 door Zweden ontwikkelde gepantserde personeelsvoertuig op dit chassis (PvB301) geheel anders oogt. Voordat ik aan mootjes wordt gereten wil ik nadrukkelijk stellen dat de afgebeelde versies van het aldus ontstane voertuig voor wat betreft de voorzijde uiteraard uitsluitend op mijn redenering zijn gebaseerd en dat ik bijzonder graag door meer en betere informatie tot een correctie van deze voorlopige tekeningen van de *Vollketten Schützenpanzer auf Fahrgestell 38(d)* wordt gedwongen.

Ik hou de brievenbus in de gaten!

Peter van Kempen

Een van de prototypes van het Zweedse Pvb301 gepantserde personeelsvoertuig. Op de serieproductievoertuigen was de mitrailleurkoepel vervangen door een van binnenuit bediend 20 mm kanon.

Door mijn jarenlange interesse voor het Israëlische Armoured Corps en mijn vele bezoeken aan Israël en de daar gelegen musea, maak ik veel Israëlische conversies. Omdat er meer mensen zijn met deze interesse, besloot ik conversiesets te gaan importeren.

Na veel telefonisch en e-mailcontact met T. Engelhart van **A.E.F. Designs** ben ik een keer bij hem in Denver op bezoek geweest. De beruchte 'gatenkaaskwaliteit' van hun conversiesets behoort inmiddels tot het verleden omdat nu twee gespecialiseerde medewerkers zich met dit werk bezighouden. Ook is het zo dat alleen de eigenaar nog maar conversies maakt, terwijl dat vroeger door 6 à 7 personen werd gedaan. Naast Israëlische heeft men ook veel andere conversies, van Amerikaans WO2 tot modern Russisch. Ook is een aantal mallen voor modellen opnieuw gemaakt.

De eerste bestelling is bijna helemaal verkocht en ook de eerste modelbouwzaak heeft zich inmiddels gemeld. Voor vragen, suggesties en bestellingen kunt u mij bellen (na 16.00 uur) of e-mailen. Ook zijn er complete lijsten met alle conversies verkrijgbaar. De kosten hiervan bedragen f 2,50 (inclusief porto).

Met vriendelijke groeten,

Paulus van Wijk

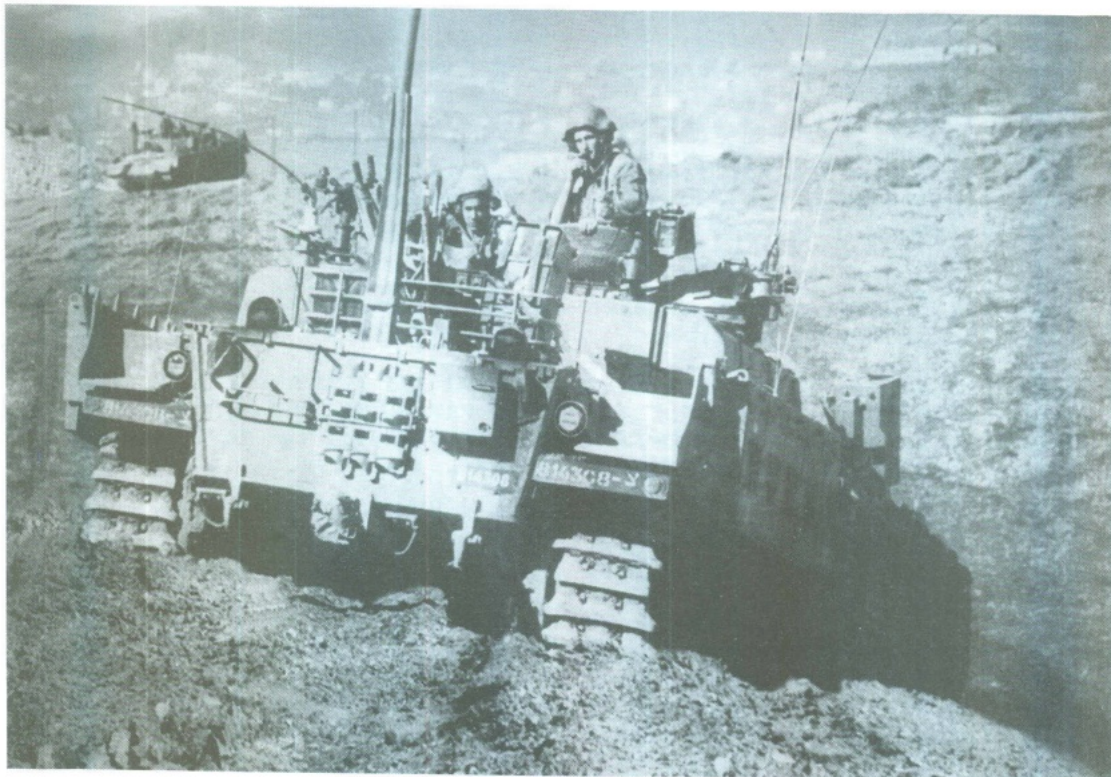
ISRAELI ARMOUR SPECIALIST

חיל השריון

P.M. van Wijk

Centurion 'NAKPADON' APC

Een aanvulling op het artikel over de Sherman M4A1E8, 76 mm

In het artikel in DE TANK 145 schreef ik dat het Nederlandse leger meer dan 100 stuks van deze tank in gebruik heeft gehad, maar dat was te optimistisch. Van Sander Ruys kreeg ik de goede aantallen: de Koninklijke Landmacht heeft 40 stuks M4A1E8, 76 mm en 10 stuks M4A1, 76 mm (W) in dienst gehad. Samen dus 50 stuks Shermans met 76 mm kanon.

Frits Weisfelt.

DE LANCIER MODELBOUW

Herenstraat 74
2802 KJ GOUDA
HOLLAND

Telephone: (31) 182-528185
Fax: (31) 182-584290

Specialists in military
models, books and
figures

EURO MODELISMO

Tanks in Russia No. 1, een prachtig boek met gedetailleerde uitleg over weathereen en airbrushtechnieken op Duitse tanks. Het boek is volledig in kleur en met engelse tekst.....f 49,50

****SPECIAAL VOOR DE DURE DECEMBERMAAND KUNNEN TWENOT LEDEN OP VERTOON VAN HUN LIDMAATSCHAPKAART 10% KORTING KRIJGEN OP AL HUN AANKOPEN IN DE WINKEL!**** (aanbiedingen uitgezonderd)

ROY MODELS

RM001 Dodge D15-15CWT, RM002 Dodge 8A-8CWT, RM003 Ford WOA2,
RM004 Marmon Herrington MK. III, RM005 Opel Kadett spezial 1938,
RM006 Horch 830 BL-Pullman, RM007 Ford WOC. Prijs per model.....f 144,50
RM008 Diamond T Wrecker.....f 349,50

SPECIAAL VOOR DE FEESTDAGEN:

Grote nieuwe collectie New Connection Models (o.a. ombouwsets metalen loopjes en munitie sets), Aber etchings, Eduard etchings, een grote sortering nieuwe boeken, Cavellier Zimmerit sets etc. etc.

TAMIYA

Met een beetje geluk voor de kerst de Famo met trailer voor een speciale prijs van f 365,00. Normale prijs f 450,00!
M26 Dragon wagon zonder trailer f 169,50. Normale prijs f 230,00!
TIGER I 1/16 ZONDER BESTURING BIJ ONS SLECHTS.....f 1.200,00

AFV-CLUB

35S06 M115 8ich Howitzer met metalen loop met trekken en velden f 89,50
35S08 M-35 prime mover, de trekker voor de Long Tom of de M115 f 89,50

IETS ANDERS ONDER DE KERSTBOOM: METAALDETECTOR MET DISCRIMINATOR VOOR IJZER EN EDELMETAAL. WATERDICHT SPOEL VAN 20CM, MET KOPTELEFOON AANSLUITING. VELE INSTELMOGELIJKHEDEN. ZOEK DIEPTE OP MAXIMAAL 50CM (OP BESTELLING) ****DEMO MODEL AANWEZIG****.....f 249,50

ALAN HOBIES

Een mooi model van de Bison II met Sig. 33 kanon, een plastic model van deze verlengde Pz. II welke uitsluitend is gebruikt bij het Duitse Afrikakorps.....f 59,50

SINDS KORT ZIJN WIJ OOK DEALER GEWORDEN VAN PROXXON GEREEDSCHAP. ****SPECIAAL VOOR DE FEESTDAGEN GEVEN WIJ 10% KORTING OP HET ELECTRISCH GEREEDSCHAP**** Catalogus met prijslijst in de winkel verkrijgbaar. Leveringen vanaf de importeur binnen enkele dagen!

SKIF MODELLEN

209 Soviet armoured car BTR-152 V1.....f 69,50
210 Soviet armoured car BTR-152 E.....f 69,50
214 Soviet MT-LB.....f 76,50

WIJ WENSEN ALLE TWENOTERS FIJNE FEESTDAGEN EN EEN GEZOND 2001

WIJ DELEN U MEDE DAT ER VOOR FEBRUARI 2001 GEEN GROTE OPRUIMING OP HET PROGRAMMA STAAT!

OP VELER VERZOEK ZULLEN WIJ IN 2001 WEER STARTEN MET DEMONSTRATIES.